

KTO (18107) pron

kto (18 107), [**chto**].

N kto (12 064); -o (1620), -ó (25), -(o) (10 419); -o : -ó MurzNT (27 : 1), Mącz (215 : 20), Strum (18 : 2), KochPieś (42 : 1), też WysKaz. ◇ G kogo (671). ◇ D komu (2383); -omu (973), -ómu (20), -(o)mu (1390); -omu : -ómu Mącz (720: 15), Strum (1 : 5). ◇ A kogo (2151); -ogo (809), -ógo (14), -(o)go (1328); -ogo : -ógo Mącz (608: 14). ◇ A a. G kogo (8). ◇ I kim (496), kiem (38); kiem PatKaz II, FalZioł, RejPs, ConPiotr, MurzHist (2), SeklPieś, Diar; kim : kiem BielŻyw (3 : 1), LibLeg (2 : 2), RejKup (11 : 3), MurzNT (2 : 1), GliczKsiąż (1 : 1), Leop (1 : 1), UstPraw (1 : 1), Mącz (249 : 18), RejZwierc (15 : 1), Calep (1 : 1); ~ -em (13), -ém (8), -ęm (1) -(e)m (16); -em MurzHist (2); -ęm MurzNT; -em : -ém Mącz (11 : 8). ◇ L kim (253), kiem (19); kiem RejKup (3); kim : kiem RejPs (1 : 1), GliczKsiąż (1 : 1), UstPraw (1 : 1), Mącz (91 : 11), RejZwierc (14 : 1), ModrzBaz (8 : 1); ~ -em : -ém Mącz (7 : 4), -(e)m (8). ◇ V [z orzeczeniem w 2 sg lub z rozkaznikiem] kto (24); -o (2), -(o) (22).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

I. Zaimek rzeczowny osobowy (18048) :

1. Nieokreślony (8917) :

A. Ktoś, ktokolwiek, obojętne kto; nikt (przy zaprzeczonem orzeczeniu); aliquis BartBydg, Mącz, Calep, Cn; qui, quis Mącz, Calag, Cn; quisquam, quisque Mącz, Cn; unus quispiam Calep; quispiam JanStat; quisquam unus, quisquis, ullus Cn (8477) :

a. Jako składnik wewnątrzdaninowy, zawsze na dalszej pozycji w zdaniu [w tym: wysunięty przed spójnik zdania podrzędnego (3); z przydawką przymiotną (112), przyimkową (1); ze zdaniem przydawkowym (63)] (7681) : ZapMaz III T 1/212v; MetrKor 34/134 (14); March¹ A4v; táko będę kárác/ Ktoryby śmiał ná kogo łgác. BierEz A3 (31); OpecŻyw 43 (13); ForCnR B2v (3); PatKaz I 6v (2); PatKaz III 93v (5); BartBydg 83b (3); TarDuch C; FalZioł I 5c (219); BielŻyw 7 (26); BielŻywGlab n1b 14 (2); GlabGad B (44); MiechGlab 36 (2); BierRozm 4 (3); LibLeg 7/32v (24); March³ V7 (2); WróbŻółt O6v (3); A śnadz by kto rzekł co tobie ma zálzkodzić ięzyk tákowy fáteczny/ áno śie mnie zda łkodliwłfy niżli by kto ku mnie śtrzolał znátęśłego łuku RejPs 189 (21); ComCrac 13 (7); Iłch kyedi vyrzal kogo ydącz, thedi hneth on zlothi na zyąmyą porzuczill. LibMal 1545/94 (2); RejRozpr C2v (19); LudWieś ktv; SeklWyzn c4v (6); śnadz [grzechem] y v wńzech ludzy Kiedy kto piękną połtawą zdradnie kogo łudzy RejJóz H4 (52); SeklKat I2v (9); RejRozm 393 (5); Iłciec na świecie zadnego Niemas kogo podobnego. Iedno ten czo śam powiedal RejKup k2v (53); HistAl B6v (7); ZapWar 1550 nr 2665; KromRozm I A2 (22); MurzHist A2v (24); Stąt śię znaczy że przędtem nieleda iako ludźie zaklináno/ ale dopiero/ kiedy któ wzyłtkiego kościoła [...] nieułuchął MurzNT 88v (33); nye omylna prawdá/ ktora áni kogo omylić/ ani od kogo omylna być nyemoże KromRozm II b2 (13); KromRozm III A4v (23); Diar 33 (15); DiarDop 100 (9); MrowPieś A4v; BielKom A (15); Yáko ono mowya/ łkim nierządny gdyby kto myęłzkał/ łtác śie theż śam musi nierządny. GliczKsiąż L7 (51); LubPs B6 (12); GroicPorz A3v (128); GroicPorzRej C4; KrowObr A (30); Bo to wielkie lekárłtwo ná śmutną chorobe/ Gdy kto ma iáką wdzyęczną przy łobie ołobe. RejWiz 34 (96); iellim kogo pothwarzył/ Iellim kogo wćińnął/ á iellim kiedy od kogo wziął iáki dar [si quempiam calumniatus sum, si oppressi aliquem, si de manu cuiusquam munus accepi]/ y wżgardzę gi dziłia/ á

wrocę wam. *Leop 1.Reg 12/3*; Bywa drugdi iż kto [*quis*] ściemnice y z okow przychodzi ku kroleństwu: á drugi [*alius*] rodząc fie w kroleństwie/ á wzdám w vboftbwie zginie. *Leop Eccle 4/14 (37)*; *UstPraw A (137)*; *LeszczRzecz A4 (2)*; *RejFig A4v (3)*; Abowiem vkaż mi kto/ k zacnemu łtanowi/ Coby iefzcze przykładác *RejZwierz 61v*; KTo gdy znał Hieronimá/ onego Lafkiego/ Práwego Hánibalá/ drugiego Polfkiego. Bo gdy łobie przypomniłz/ dziwne łpráwy iego/ Nie rychło mi vkażełz/ tákiego drugiego, *RejZwierz 70 (36)*; *BibRadz *4 (47)*; *OrzRozm, H4 (12)*; á Tátárowie włzytkę ziemię łplundrowawłzy/ trzy látá w niey miefzkáli/ ná oftátku ie głod wygnał/ bo nie był kto fieiác áni orząc/ á oni łámi niechćieli *BielKron 302v*; iż drudzy dobrowolnie zá nimi łzli nie máiac łkim ná mieyfcu zołtác. *BielKron 407v (103)*; *GrzegRóżn B (9)*; *KochSat A4v (3)*; *KwiatKsiqz Bv (13)*; Incubus [...] Strach nocny/ álbo pokułá/ gdy kto mnima áby go kto dłabił we łnie. *Mqcz 70c*; Inimitabilis, Co nie może być vczyniono czemu kto nie może łproftác. *Mqcz 116a*; Exornare aliquem veste, Przibrác álbo dárowác kógo łzátá. *Mqcz 269c (2074)*; *OrzQuin B2v (14)*; *Prot B (3)*; *SarnUzn B3 (8)*; Bywaćiem niegdy tho ludźiem dźiwno/ gdy vřzřá iż ktho młody/ krałny/ rumiány/ á oplwity vmrze *SienLek 12v (72)*; *LeovPrzep Av (4)*; *RejAp AA8v (51)*; iż Alexánder dla tego to ták rzekł/ áby nápomknáł kogo z mądřą głowá ku piłaniu o łobie *GórnDworz II (196)*; *GrzepGeom F4 (3)*; *HistRzym 3v (12)*; Ano nie máłz kto połżużác/ nie máłz kto pomagác nie máłz ktho rátuiać/tylko ony bydlátká chodząc zágrzewály onę niewinność iego *RejPos 19v (131)*; *BiałKat 56 (4)*; *BielSat D (4)*; *GrzegŚm A3v (2)*; *HistLan ktv (11)*; *KuczbKat 40 (24)*; Nie łyłzyłz áby Abráám co komu wydárł/ czo komu połiadł/ czo ná kim wypożywał *RejZwierz [193v] (195)*; *BielSpr 6 (14)*; *KochMon 33*; *WujJud A3v (19)*; *WujJudConf 57v (8)*; *RejPosRozpr b4v (2)*; *RejPosWstaw [110²]v (2)*; iefli kto [*si quisquam*] Przyidzie á łpyta ćię/ y rzecze/ iefli tu kto [*Estne hic quisquam*]? tedj rzeczełz nie máłz *BudBib Iudic 4/20*; Gdy kto (*marg*) Wł. mąż. (–) [*Cum peccaverit vir*; Iefli człowiek *WujBib*] zgrzełzy (przećiw) bliźniemu łwemu y łkaże mu (práwo) przyłięę *BudBib 3.Reg 8/31 (48)*; Nie był ich kto hámuiać/ bo łámi krolowie/ Ku włzytkiemu łzaleńftwu/ byli powodowie. *HistHel [A2]v (2)*; *MycPrz I A4v (16)*; *Strum A4 (10)*; *WierKróc A4v (4)*; *BiałKaz M2 (4)*; *BudNT przedm b (32)*; *CzechRozm 4 (133)*; *PaprPan D (10)*; *KarnNap E2*; Znieś mi kto ztá wolnością [*Confer mihi cum hac libertate*] owy pány co fie złwey wolności chłubiá *ModrzBaz 71v (142)*; A ono iedná ná łwiećie przyczyná fie nie náydzie [...] áby drugá żonę ábo drugiego mężá zá żywotá kto mieć mogł ábo mogłá. *SkarJedn 344 (22)*; *KochOdpr D3 (4)*; *Oczko 1v (9)*; *Calag 25a (16)*; *KochPs 79 (14)*; *SkarŻyw A4v (58)*; *KochTr 23*; *ZapKóscier 1580/5v (6)*; *MWilKHist H3*; *StryjKron 245 (3)*; nie może to być pokazano [..] ábyłmy fie z kim wádźili: ábyłmy kogo przełládáli: ábyłmy komu ná gárdło łtali/ przećiw komu inłtygowa: połpołftwo y zwierzchność przećiw ko^{mu} wzrufáli: kogo łzyli/ háńbili [...] y z kim fie [...] drápác mieli. *CzechEp 26 (121)*; *CzechEpPORz *3v (6)*; *KochJez A4v*; *NiemObr 6 (21)*; *KochEp A3 (2)*; *KochFr 7 (18)*; *KlonŻal A3v (2)*; *KochDz 106*; *KochMarsz 154;137*; *KochMRot B3*; *ReszPrz 9 (6)*; *ReszHoz 117 (4)*; *ReszList 151*; *WerGość 211 (7)*; *WerKaz 288 (2)*; *WisznTr 3 (3)*; *BielSen 17*; *BielSjem 27 (2)*; VZálu y łye kto dobry á potłucz zawiály *KochPieś 28 (18)*; *KochSob 61*; *KochTarn 75 (2)*; *PudłFr 7 (11)*; *ArtKanc D8v (8)*; *BielRozm 7 (5)*; wielekroc fie to trafia że [...] gołotá/ ábo kto baržo vbogi/ ráni kogo łzkodliwie báržo. *GórnRozm I (55)*; *KmitaPsal A5*; *KochWr 35*; *PaprUp B (9)*; *ZawJeft 11 (5)*; *ActReg 9 (21)*; *Calep 23b (16)*; bo ten może odpoczywác/ gdy ma czeładź/ á

komu rofkázowác *GostGosp* 30 (4); *GostGospSieb* +3v (2); *GrochKal* 17 (2); *Phil* C2v (16); *GórnTroas* 22 (10); *KochCn* B4v (4); *KochCz* B (2); *KochPij* C3; *GrabowSet* Bv (11); *KochAp* 5 (4); PSálmy fyłam/ gdzie kogo nabożného fyłzę: A frázkzi zaś dla dobrych towarzyszów pifzę, *KochFrag* 54 (11); *KochFragJan* 4; *OrzJan* 15 (10); *OstrEpit* Av (2); *WyprPl* A3 (2); *LatHar* +8v (11); *KołakCath* Cv (2); *KołakSzczęśl* C2 (2); *RybGęśli* B (6); niektery mąż [...] zwodzác lud w Sámáriei/ powiedáiąc fię być kim wielkim [*dicens se esse aliquem magnum; cf też: dicens se esse aliquem Act 5/36*] *WujNT Act* 8/9; gdy nie miał [Bóg] przez kogo więtszego przyśiádz [*quoniam neminem habuit per quem iuraret maiorem*]/ przyśiágl przez fámego siebie *WujNT Hebr* 6/13 (110); *WysKaz*)?(3v (10); *JanNKar* C3v (3); *JanNKarGórn* G4v (3); *JanNKarKoch* G2v; O pozwie niespodziéwánym ná kogo przypádlým. *SarnStat* 144; GDy komu [*alicui JanStat* 598] cztérzy woły będą wzięté gwałtownie/ á o tákowy gwałt vczyni oświádczenié: chcemy/ áby [...] dał cztérzy fłóty [...] ten/ który krzywdę vczyni *SarnStat* 674 (313); *SiebRozmyśl* K3; *WitosłLut* A5; *GrabPospR* L2v (9); *KlonKr* A2v; *KmitaSpit* Av (3); W rozfádkách y poftępkách ludzkich bywa szrodkowánie/ iż kto może z kim niebydź/ áni też przeciw niemu: może z kim nie z gromadzác/ á przecię też od niego nie rofprażác. *PowodPr* 40 (14); Dżiś kto krolem á iutro vmrze [*sic et rex hodie est et cras morietur Vulg Eccli* 10/12] *SkarKaz* 637b (55); *VotSzl* C4 (2); *CiekPotr* 10 (16); *CiekPotrSzym*)?(3v; *CzahTr* B2 (8); *GosłCast* 5 (21); *PaxLiz* Bv (3); Prožno kto ma fobie o mądrość tufzyć/ ktery fię P. Bogá nie boi/ á w grzechách leży *SkarKazSej* 661a (13); *SapEpit* A4v (2); *KlonWor ded* **2 (40); *PudłDydo* A3 (3); *RybWit* B3v; poznáney wády w fwyin kfztałcie prawdziwym/ By fię nie ftrzegł/ y będziefz kto ták niebacziwym? *SzarzRyt* D3v (2).

W połączeniu z przyimkiem „z” + *Gpl* lub *sg rzeczownika zbiorowego* [*szyk 36 : 4*] (40): *OpecŻyw* 74; *RejPs* 137v; *RejKup* t6; *Diar* 52 (2); *GliczKsiąż* G8v; Mogł fye ktho z ludu [*quispiam de populo*] poznác z żoną twoią *Leop Gen* 26/10 (2); *UstPraw* E4 (4); *BibRadz* 4.Reg 10/23; ták záfie zelżon dżiś [*król izraelski*]/ odkrywáiąc fię przed dzyewkámí fług fwoich/ iáko z napodleyfzych kto [*unus de scurris Vulg 2.Reg* 6/201 *BielKron* 70 (3); *GórnDworz* C5 (3); *RejPos* 161v (2); *CzechRozm* 154; *SkarJedn* 351; *Oczko* 24; *SkarŻyw* 392; *MWilkHist* F4; *CzechEp* 81 (3); *NiemObr* 73; *ArtKanc* K6; Kto z was [*Qius vestrum*] będzie miał przyiácielá/ y poydżie do niego o pułnocy/ y rzecze mu: [...] A on będąc w domu odpowiedziałby mówiąc: Nie zádaway mi trudności *WujNT Luc* 11/5 (5); Iefli tedy kto z Zydów [*Si quis igitur Iudeorum JanStat* 1125] tákowé listy ná potym álbo zapifcy pokaże *SarnStat* 260 (4).

Połączenia: »kto drugi« (32): *KromRozm III* H8v; *Mącz* 295c (4); *GórnDworz* L5v (4); *RejPos* 322v; *HistLan* A3v; *RejZwierc* 46v (2); *CzechRozm* 36 (5); *KochPs* 168; *CzechEp* 8 (2); Ale przedsię wfzytkiemu temu nie vfáiąc/ nielza iedno kogo drugiego mocnieyfzego/ ná ráfunek wzywác. *NiemObr* 19 (3); *KochSz* B2v; Kto drugi ma bez prace/ o co fnadz dbał málo/ A mnie zá mé ftáráníe zlé lczęścié potkáło. *KochPieś* 14; *PM* M4; A zá tym naydżie fię kto drugi/ co tegóz co y ia narodowi nálfzému zycząc/ weźmie przed fię [...] co ofobliwfzého *GórnTroas* 5; Nádto niewiem ieflim kogo drugiego okrzcił [*si quem alium baptizaverim*]. *WujNT 1.Cor* 1/16; Aza tu procz ciebie y mnie iefł kto drugi? *CiekPotr* 6 (2); *CzahTr* Kv.

»kto inszy (a. iny, a. inny, a. inni)« = *quis alius, alius alter Mącz; alius PolAnt* [*szyk 422 : 7*] (429): *MetrKor* 31/620v; *March*¹ A3v; *BierEz* I2v (2); *OpecŻyw* 43 (2); thedy go donáfz pošlyesz A kogo

ynfzego na tho myełcze szzobą wełzmyełz kthory by themv dołzicz vczynycz mogł *LibLeg* 7/104v (8); *March*³ V3; *WróbŻółtGlab* A3; *RejPs* 86v; *ComCrac* 14; Aczem chodziel za pałzi włchakze nyewyem yełly zanyolem albo łkym ginłchym. *LibMal* 1554/190; *RejRozpr* B3; *ConPiotr* 33; *SeklWyzn* G; *RejJóz* G4v (4); *SeklKat* A2v (4); *RejRozm* 399; *RejKup* i2 (4); *RejKup Sekl* a4v; *MurzHist* A4v (5); *MurzNT* 28v (4); *KromRozm III* A2 (15); *Diar* 46 (4); *DiarDop* 105; *GliczKsiąż* F3v (3); *LubPs* S (2); *GroicPorz* d3v (3); [syn Boży nie chce dopuścić] kościołowi łwemu Świętemu/ áby kogo infzego chwalił/ komu infzemu fluzył/ v kogo infzego obrony łfukał/ kogo infzego miłował/ iedno fie tylko do łámego zówzdy vćiekał. *KrowObr* 69 (13); *RejWiz* 74 (5); *Leop Philipp* 3/4; *OrzList* cv; *UstPraw* Ev (3); *RejZwierz* 46 (4); Nie będą budować áby tám ktho iny [*alius*] miełzkać miał/ nie będą łzczepić áby miał kto iny [*alius*] pożywać *BibRadz Is* 65/22 (4); *OrzRozm* N; *BielKron* 41 (21); *GrzegRóżn* N4v; *Mącz* 197c (13); *OrzQuin* K2 (6); *SarnUzn* D3v; *SienLek* 92 (2); *RejAp* 16 (9); *GórnDworz* B8v (18); *RejPos* 113v (6); *ZapMaz VII* Z 8/99; A wždy ty iedno v mnie łámey miełzkałz w domu/ Czas by fie też gdzie vdąć ku inemu komu. *HistLan* A3v (2); *KuczbKat* 365; *RejZwierz* 32 (16); *WujJud* 53v; *WujJudConf* 233v; *RejPos* Wstaw [21²]; *MycPrz* II A2 (2); *Strum* H3v (2); Ktorego krolełtwá Antichriłt nie od kogoć innego ma/ iedno od Szátaná *CzechRozm* 184v (53); *PaprpPan* Ff2; *ModrzBaz* 12v (17); *SkarJedn* 217; nie miáłás ná kim infzym łwey czárnokięłskiey łztuki wypráwić? *SkarŻyw* 69 (4); *MWilk* F4; Tedyby [*Bóg*] iuż nie tylko Bogiem nie był: áleby miáł mieć kogo infzego możnieyłze⁸⁰ nád fie ktorego by był Aniołem/ ábo połem *CzechEp* 212 (62); *NiemObr* 10 (2); *KochSz* Bv; *ReszPrz* 108; *WerGość* 223 (2); *WerKaz* 304; *KochPieś* 16 (3); *PudłFr* 37; *ArtKanc* Sv; *GórnRozm* A4 (3); *KochWr* 16 (2); *Paprup* L; *ZawJeft* 12; *ActReg* 45 (6); *GostGosp* 152; *Phil* K3 (2); myely by wolą przedacz ten Ogrot komu ynnyemu, tedi będą blyży czy slachetny panowyę *ZapKościer* 1588/75; *GórnTroas* 20; *GrabowSet* Yv; że Admet Może vść śmierci/ dawłzy ná łwe mieyłce Kogo infzego/ coby zań chćiał vmrzć. *KochFrag* 44; *OrzJan* 133; *WyprPl* B2v; *LatHar* 181 marg; *WujNT* 68 (15); *WysKaz*)(3v (3); *SarnStat* 13 (21); *GrabPospR* K3 (3); *SkarKaz* 552a; *KlonWor* 37 (2); *ZbylPrzyg* A3v.

»kto jeden« [*szyk 1 : 1*] (2): A ták oná obyetnicá Páńłka [...] nye komu yednemu álbo kilkyem z ofobná [...] fluzý *KromRozm II* t; nie miáłby odpłáty dobry á zły pomłty zá łwe vczynki/ miłsi być ieden kto zwirzchni nád tymi poczátki/ to iest Bog/ kthory rozcznawa włzytki rzeczy *BielKron* 156.

»(nie)leda(ć) (a. (nie)lada) kto« = *byle kto* (z *odcieniem lekceważenia*) (41); *BierEz* Qv; *RejKup* m3v (3); nie nawiedził pán tem gniewem łwoiem leda kogo/ ale człowieka mądre⁸⁰ bogatego i v łwiata wzięte⁸⁰. *MurzHist* B3; *KromRozm III* O; *BielKom* F4; *RejZwierz* 52 (3); vrádzono/ áby v Kánonikow y w Kłáłztorzech czytano w łwiętym piłmie Lekcye/ á nieledá kto/ áż ktorego by náuki łwiádom był Biłkup *BielKron* 225v (2); *Peritus et quilibet veluti contraria*, Vczony á ladá kto. *Mącz* 340c; *OrzQuin* X2; *Prot* C; *GórnDworz* E6 (5); *RejPos* 264; *RejZwierz* 98v; *WujJud* 131 (3); *WujJudConf* 188; *CzechRozm* 1v; *PaprpPan* R3v; *MWilkHist* Fv; *NiemObr* 69; *GostGosp* 10 (3); *WujNT* 728; *SkarKaz* 420b; *GostCast* 45 (2); *PaxLiz* C (2); *SkarKazSej* 700a; *PudłDydo* A4.

»kto taki (a. takowy)« [*szyk 12 : 1*] (13): Alem ia odpowiedziáł/ Izali kto tákí iákim ia iest [*vir sicut ego*] vćiekać ma? Izali kto tákowy iákim ia iest ma wnidź [*Et quis ut ego, qui ingrediatur*] do Kółciołá [...]? *BibRadz 2.Esdr* 6/11; *BielKron* 44 (2); *BudBib 2.Esdr* 6/11 (2); potrzebá ná mieyłcu

Piotrowym/ takiego ko⁸⁰ vpátrować/ ktoryby [...] klnczými tymi władał *NiemObr* 29 (2); *SarnStat* 107 (4); *CiekPotr* 50.

W charakterystycznej strukturze składniowej: »jeśli kto« = *jak nikt* (4): *Saevissimus quam qui unqnam Bárzo okrutny/ yeŕli kto kiedy był. Mącz* 364a; *TObie/ zacny biskupie/ tobie/ ieŕli komu/ Ten piękny kleynot ŕlúży KochFr* 123; *KochFrag* 27 (2).

Fraza: »kto chce« = *obojętne kto, ktokolwiek* (2): *Quicunque, Bá ktoźkolwiek/ bá niechay będzie kto chce. Mącz* 343c, 509d.

Wyrażenia: »ledwie (a. ledwo) kto« (5): *KochTr* 17; *Phil* O; *Gdyź ledwie by kto vmárł zá ŕprawiedliwego [Vix enim pro iusto quis moritur] WujNT Rom* 5/7; *ieŕzcie ledwo ŕię kto naydzie coby go [ŕwiata] nie miłował WysKaz* 11; *SarnStat* 879.

»rzadko, rzadki, z rzadka kto« (4 : 2 : 1): *Diar* 72; *po Vŕáfku/ á dŕugo chodzi: á to dla tego áby pokrył nieforemnoŕc nieiáką nog ŕwoich/ á tego do niego rzadki kto baczy. GórnDworz* N5v; *RejZwierc* 133; *KochEpit* A3v; *Bo teraz prawdę z rzadká kto rad widzi PudŕFr* 7; *káždy vŕa rozumowi ŕwemu/ á na rzeczy przyŕzŕle rzadko kto pátrzy/ y onym zábiega. GórnRozm* K3v; *PowodPr* 77.

»kto na ŕwiecie« (4): *KlerWes* Av; *Przyiáciele mili/ wam więcey wierzę niź komu ná ŕwiecie HistRzym* 18; *PudŕFr* 18; *GórnRozm* D4v.

α. *Z dodatkową funkcją wskaźnika nawiązania zdań względnych. Zawsze jako składnik zdania podrzędnego [w tym: wprowadzonego przez Spójnik (1084) zaimek względny (45), przysłówkowy (2); w antepozycji (1107), w postpozycji (21), w interpozycji (3); „kto” z przydawką przymiotną (16)] (1131) : Druga modlytwa którą gdi kto mowy mayąc ŕkrucha za ŕwe grzechi ŕupelne odpuŕŕczenye otrzima. BierRaj* 21v; *BierEz* L3v (3); *OpecŻyw* 64v (6); *MetrKor* 40/821 (4); *PatKaz I* 4; *PatKaz II* 28; *TarDuch ktv* (4); *Teź kiedy kogo wáź albo czo inŕzego iadowitego vgije napiy ŕię tego ŕoku FalZioł I* 13d; *Gdyźby tedy kto chciał wodki działać/ naprzod miey alembik FalZioł II* 2d (51); *czo ktho ynnym rozkazuie aby to sam zachował. BielŻyw* 3 (5); *GlabGad* A8v (4); *LibLeg* 7/100 (2); *March*³ V7; *RejPs* 60v; *ieŕliby ŕie komv niepodobala ŕkasz ŕzędziego, mozego rvŕŕycz na wieczne [...]. Atam z wieczow moźe na pirwŕŕy Syem po wieczach zlozony appellovacz, ieŕlibi ŕie komv wieczova ŕkasz nie podobala. ComCrac* 17; *RejRozpr* Dv (3); *ConPiotr* 32; *SeklWyzn* c3v (2); *RejJóz* C6 (6); *SeklKat* C (4); *RejKup* C (6); *HistAl* F (4); *KromRozm I* Fv (4); *MurzHist* G4 (2); *MurzNT* 8v (7); *KromRozm II* b3 (5); *Yeŕli kto domu ŕwego rządźić nye vmye [Si quis ... praeesse nescit]/ yákoź będzie myał pyeczą [quomodo ... diligentiam habebit Vulg 1.Tim 3/5] o koŕcyele? KromRozm III* H5 (6); *BielKom* F8v; *GliczKsiąź* G (12); *LubPs* T (2); *GroicPorz* A3v (16); *KrowObr* 10v (19); *Ale flagá nie závády do brzegu przypuŕŕci/ Muŕi ćirpieć co ŕzczęŕcie ná kogo dopuŕŕci. RejWiz* 46 (21); *Vderzyli kto człowieká/ będzie karan [Qui percusserit ... punietur] Leop Lev* 24/21 (27); *OrzList* c3v; *iź gdy kogo kto záŕtanie w gáiu rąbiąc/ ma mu ŕiekierę wzyąć UstPraw* E4 (8); *LeszczRzecz* A4; *RejFig* Bb8 (2); *Gdy ŕlyŕyŕz kogo bluźniąc/ imię Pána ŕwego/ Sprzećiw ŕie iegó mocy/ by był y obrzymem RejZwierz* 43v (9); *BibRadz* *7 (30); *Goski* A9; *ieŕt tu kto/ ktory z Krolem Polŕkim mawia/ [...] Powiedz to Krolowi OrzRozm* G2v (3); *gdy kto moźny vmárł/ obraz z modłá mu poŕtáwiono v grobu BielKron* 8 (31); *GrzegRóżn* H2v (3); *KochSat* B2; *ále ku ktorey kto ŕtych wypoczytánych nauk godny á ŕkłonny będzie/ tey niechay miedzy inŕzymi obrawŕy náŕladuie. KwiatKsiąź* K (2); *Quod cniqne obtigit hoc quisque teneat, Co ŕie*

komu doftało to niechay ma. *Mącz* 257d (8); *Prot* A3v (3); *SarnUzn* G; A im kto ku więczłzey krašie przyydzie/ tym fye rychley vpadku niechay ípodziewa *SienLek* 12 (45); *LeovPrzep* F4v (2); *RejAp* 44 (15); *GórnDworz* C7 (7); *GrzepGeom* B3 (2); *HistRzym* [2] (4); *RejPos* A5v (31); Iefli kto we mnie nie będzie miefzkał/ iuz ieft wyrzucon precz *RejPosWiecz*² 93; *BiałKat* a2v (6); *GrzegŚm* 33 (2); *HistLan* Cv; Ale iefli ktho Páwłá Świętego pilnie czytać będzie/ tedy bez wątpliwoáci wyzna *KuczbKat* 120 (11); Sen ítráfzliwy kiedy kto widzi/ tho gi ludziom opowiada *RejZwierc* 115v (30); *RejZwiercPodw* 183v; *KochMon* 20; *WujJud* 94 (10); *WujJudConf* 121; *RejPos* [21²]; *BudBib* B4v (4); *MycPrz* I B (2); A wżákże iefliby kto czemu nie rozniał/ tedy fye może inśzégó wtéy mierze mędrfzégó porádzic *Strum* Q3; *BudNT Matth* 12/32 (14); Ale choćáfz by kto íporny ták chćiał rozumiec: tedy przedię práwem tym/ błędu tego nie obroni *CzechRozm* 151v (18); *KarnNap* Ev (2); *ModrzBaz* 8v (30); *SkarJedn* 190; *KochPs* 89; *SkarŻyw* A3v (21); *StryjKron* 26 (2); *ZapKościer* 1582/35v; *CzechEp* 102 (21); *NiemObr* 42 (7); *KochFr* 109; *KochDz* 106 (2); *KochSz* B2; *ReszHoz* 132; *KochPieś* 5; Ale chęc/ ále miłość/ kiedy w kim nayduię/ Bądź z gmáchu łomiánégó/ ia go wnet miłuię. *PudlFr* 47 (3); *GórnRozm* A4v (5); gdi ktho przed toba chce íkarzic na Vrzedniki twoie/ odwracáfz twarz odniego. *PaprUp* Fv; *ZawJeft* 35; *ActReg* 15 (2); *GostGosp* 64; *GostGospGroch kt*; *Phil* E4 (3); *GrabowSet* B2 (4); *OrzJan* 34 (3); *LatHar* 57; *KołakCath* C5v; *KołakSzczęśl* B3v (2); iż iefliby kto niechćiał robić/ niechże też nie ie [si quis non vult operari, nec manducet]. *WujNT 2.Thess* 3/10 (69); *WysKaz* 7 (5); GDy kto niełufznie nágáni íkazánié Podkomorzégó/ ma dáć mu zá winę íześć grzywien [Cum aliquis iniuste arguit ... sex marc. poena ... solvitur *JanStat* 421] *SarnStat* 235 (97); *SiebRozmyśl* F2v; *GrabPospR* L4 (3); *PowodPr* 61 (4); *SkarKaz* 3a (9); *CiekPotr*)(2v (3); *CzahTr* [D]v (2); Co fie komu doftanie/ muśi ná tym przefćać *GosłCast* 43 (5); *SkarKazSej* 660b; Bo kiedy iuz Flis záfmákuie komu/ Iuz fię ná Wiofnę nie zołtoi w domu *KlonFlis* D4 (2); *KlonWor* 19 (2); *RybWit kt* (2).

W połączeniu z przyimkiem „z” + G pl (47): *ConPiotr* 33v; *HistAl* B5 (2); *KromRozm I* 03v; *UstPraw* D3; *BielKron* 382; *BudNT Iac* 1/5; *ModrzBaz* 59v; *GórnRozm* D3; *WujNT* 725; iż iefli kto z poddánych náfzych [si quis ex terrigenis nostris] będzie miał fyná dorofłégó nie wydźielonégó [...] może [poterit *JanStat* 698] go [...] ná woynę ná mieyłce íwé wypráwić. *SarnStat* 914 (4); *SkarKazSej* 657 (3).

Połączenia: »kto drugi« (1): A iefliże on pirwízy/ ábo kto drugi/ chce mu co nowego zádać/ [...] wolno mu to. *ModrzBaz* 46.

»kto iny« (1): á iefli ktho iny Przyidzie w imię íwoie/ przyimiecie go. *BielKron* 467.

1) Z zaimkiem wskazującym: ten, taki, takowy, on, niekiedy uogólniającym: każdy lub z ich połączeniem w zdaniu nadrzędnym jako odpowiednikiem „kto” ze zdania podrzędnego [w tym: zdanie z „kto” wprowadzone przez Spójnik (217), przez zaimek względny (3); w antepozycji (208), w postpozycji (12); „kto” z przydawką przymiotną (1); odpowiednik „ten” zastąpiony przez partykulę „to” (4)] (220) : Item gdy by ktho nychczyał przyszyącz yako przelozono yełth thedy thaky ma ymyenyem skoda wlyczka płaczycz *MetrKor* 34/134v (6); *BierEz* L4; *OpecŻyw* 69v; *PatKaz I* 6; *PatKaz II* 67v; Proch z íercza iego gdy kto piie/ na tego plí nie będą ízczekać *FalZioł* IV 6c (3); *GlabGad* Mv; *MiechGlab* [90]; *LibLeg* 6/117 (2); *ComCrac* 17v; *RejJóz* H4v (3); *MurzNT* 28v (2); Jeśliżeby kto z ktorego wojewodztwa miał za to, aby był przeciw prawu pisanemu przesádzon, tedy będzie takiemu každemn

wolno onego sędziego swego wojewdztwa o to pozwać *Diar* 96; *GroicPorz* c3v (6); *KrowObr* B2 (4); *RejWiz* 7v (5); *Leop* 3.*Mach* 3/20 (4); Gdzyeby kto [*Si quis*] zá Sláchćicá fię miał nie będąc iem á był zábit/ tákowego [*talís JanStat* 555] głową [...] płácona być niema *UstPraw* K2 (28); *RejFig* Ccv; gdy fię kto broni/ tego biy *RejZwierz* 40v (4); *BibRadz Deut* 18/19 (6); *OrzRozm* P4v; *BielKron* 9v (2); *GrzegRóżn* K; *KwiatKsiąż* D4v; Ut quisque aetate antecellit, ita sententiae principatum tenet, Im kto yeft ítárfty/ Ten pierwłzy głos ma w rádźie. *Mącz* 332c; *OrzQuin* Q,2; *SarnUzn* H5v; Ieśli kogo ograżká á owłzem gorączká gába/ á ieft pełny rumiony y żył pełnych/ temu trzebá Medyanę otworzyć *SienLek* 139v (2); *RejAp* 89v (2); *HistRzym* 96; Ale gdy kogo Pan dotknie z miłofierdzia íwego/ iuż tháki káždy záwoła iáko Thomałz *RejPos* 121v (5); *GrzegŚm* 59 (2); *HistLan* F2v; *KuczbKat* 335 (2); Y małzli kogo powinowátego przy łobie y tego odwiedź s łobą możefzli. *RejZwierz* 80; Ieśli ktho vmárł/ ten fię iuż wroćić nie może *RejZwierz* 153 (8); *KochMon* 22; *WujJud* 40 (3); *WujJudConf* 66v; *RejPosWstaw* [21²]v; *BudBib* 4.*Esd*r 7/9 (2); *HistHel* C4; Ieśli kto włowie nie vpada/ to dofskonały mąż [*si quis ... hic*; Ieśli kto ... ten *Leop*, *KuczbKat* 335, *WujNT*] *BudNT* *Iac* 3/2 (3); *CzechRozm* 33v (9); Ale ieśli kto [*si qui*] zasługámi być rozumie męžoboyftwo niesłufznie vczynione/ á izby go dla tego lzey kárác miano/ że ieft sláchćic y zacnego rodu/ cí názbýt źle vzywáią [*ii nimium abutuntur*] bárzo dobrego ártykułu *ModrzBaz* 71 v (11); *SkarJedn* 262; *CzechEp* 17 (6); *CzechEpPORz* *3v; *ReszPrz* 36; *ReszHoz* 124; *ReszList* 173; *ActReg* 18; *GostGosp* 14; *KochFrag* 17; *OrzJan* 34; Gdy kto o cnoćie mowi on lzzydźi z onego. *KołakSzczęśl* C2v; A ieśli kto [*si quis*] ná tym fundámenćie wybnđnie złoto/ srebro/ kámienie drogie/ drwá/ šíáno/ łłomę; každego [*uniuscuiusque*] robotá iáwna będzie *WujNT* 1.*Cor* 3/12 (14); Ieślily kto [*si quis*] orzác íczepił/ Dźieśięćiná od tego [*ab eo JanStat* 227] žadnym obyczáiem nie ma bydź brána. *SarnStat* 185; ieślily kto álbo wężłzė fukno álbo krótfzė nád zwyczáy śmiał przedáwác/ tákowy niech będzie karan winą fałzfu [*si quis ... ausus fuerit ... puniatur JanPrzyw* 45] *SarnStat* 945 (36); *KlonKr* B2; *SkarKazSej* 661a; *KlonWor* 48.

W połączeniu z przyimkiem „z” + *G pl* (4): *WerGośc* 267; Ieśli kto z náłznych przełóžonych z ízláchty/ Pánów/ álbo obywatelów/ którégo álbo które więźnie [...] poima: onému/ álbo onym obiecniemy [*Et si quis ex nostris baronibus, nobilibus, proceribus seu terrigenis ... captivaverit: illi vel illis promittimus JanStat* 718] [zapłacić] *SarnStat* 135 [*idem* 451, 891] (3).

2) Z połączeniem zaimka wskazującego z rzeczownikiem w zdaniu nadrzędnym jako odpowiednikiem „kto” ze zdania podrzędnego [w tym: zdanie z „kto” wprowadzone przez Spójnik (20), zaimek przysłówkowy (2); zawsze w antepozycji; „kto ” z przydawką przymiotną (1)] (22) : Item gdy by ktho szoboyey strony dzyewka zoną albo wdową zgwałczył albo gwałthem wżył thedy Thaky gwałthownyk ma placzycz oszmnasczye kop podolłkych *MetrKor* 34/135 (2); gdi by fię kto napił wody w ktoreyby wrzało to ziele wyłzedłzy z łaznie/ tedi daie czudną płęc y barwę takiemu człowiekowi *FalZioł* I 39b (3); *LibLeg* 6/117v; Lecz gdzie fię rozum z cznotą zamnoży v kogo Iuż widzę takiey dułzy na włzem bywa błogo *RejJóz* L5v; *KromRozm* III M3v; *KrowObr* 44; Gdy kto ná czyiey dzyedzinie [...] złodzyeyftwo vczyni á będzie o to práwem zwycięžon/ tedy ten złodzyey winien ízkodę opráwić [*Quodsi quis in alterius villa ... furtum fecerit ... ipse fur poenam solvere teneatur JanStat* 617] *UstPraw* 14 (4); á ieśli po dowiádowniu będą mieć kogo zá podežrzanégo [*si... suspectum*

habere ceperint]: tedy my Żydóm przeciwko temu podeżrzanému [*contra suspectum occisorem JanStat 1120*] będziemy pomagác *SarnStat 255 (8)*.

W połączeniu z przyimkiem + G pl (1): Gdyby kto z náfzych Ítároft omięfzkiwał exekwować ná tym co fię dał kląc rok y Ízełc niedzyel: tedy táki Stároftá przes Íąd duchowny może być zákłęt. *UstPraw A4*.

**** Bez wystarczającego kontekstu: bez zdania nadrzędneho, wyłącznie z tytułów paragrafów prawnych (33) :** (*nagł*) Gdy kto Ízláchcicowi y mátcie iego przygáni. (–) [...] iefli który Ízláchcíc [...] Ízláchcícá zháńbi [...] tedy zá nágánienié [...] niech zápláci *SarnStat 237*; lefli kto kogo z RuÍznice zábiie [*Qui aliquem ... occiderit JanStat 599*], ábo z nią w mieÍcie będzie chodził. *SarnStat 500 nagł*; (*nagł*) Iefli kto będzie obwinión [*Si quis culpatur*], iż Íługá iego dóm zgwałcił. (–) GDy który człowiek [*cum vero aliquis homo JanStat 590*] [...] będzie obwinión/ iż iego Íługá gwałt dómowi vczyini [...] ón gwałtownik v iego Páná [...] Íkazuiemy/ áby był zápowiedzian *SarnStat 506*; (*nagł*) Iefli kto robi ábo Íeie cudze role. (–) IEIli kto robi álbo záÍíewa role czyie gwałtownie/ niech náÍienia nie ma ná tych poÍianych rolách *SarnStat 677 (33)*.

b. W funkcji wskaźnika nawiązania wprowadza zdanie podrzędne (796) :

α. Z odcieniem zdania okolicznikowego czasowo-warunkowego. Przed „kto” domyślny spójnik: jeśli, gdy, gdyby [w tym: z odpowiedmkiem w zdaniu nadrzędnym: tedy(ć) (76), tedy już (1), tam (14), już(ci) (11), już(ci) tam (9), to(ż) (a. toć) (9), wnet(że) (4), stąd (2), tuć (1); „kto” z partykułą -by (123); w pozycji iniojalnej (456), na dalszej pozycji w zdaniu (16); z przydawką przymiotną (1); zdanie podrzędne z „kto ” w antepozycji (273), w postpozycji (158), w interpozycji (36), bez zdania nadrzędneho (5)] (472) : *MetrKor 34/134*; *BierEz B3 (4)*; *PatKaz III 109v (2)*; á kto Íie oney wody napije/ nieczyÍtołci flegmÍthe y melankoliá wywodzi s człowieka. *FalZioł I 86b*; Tym zaiączem Íwiezym/ ktho ma kurcz wnogach: natrzeć natim mieÍtczu, Takiefz kto ma wrzody w gardle/ thedy przyłóżyć/ á podeÍchną richło. *FalZioł IV 36c*; Bywa też taka vrina w kolicze ciekáčzey/ y kto gliÍty dłuęo w żywocie ma. *FalZioł V [2]v (68)*; do które⁸⁰ Íie wÍzitci garną ten dobrze Íprawuie lud, á kim wÍzitci gardzą muÍi być nieczo podeżrzanego *BielŻyw 52*; *GlabGad K8v*; *BierRozm 13*; *RejPs 165*; *ComCrac 21*; *RejRozpr B4v (7)*; A toć iuż Ítraż przymuÍzona kto Íie kija boi *RejÍóz F4v (7)*; *RejRozm 393 (3)*; *RejKup Ev (12)*; *HistAl A5*; *KromRozm I C*; ten który weÍele Íprawował iakoby wÍzého doÍtatek był/ ktoby chciáł kupic/ o tem pieczą, miał *MurzNT 38v (4)*; *Diar 57 (2)*; *BielKom nlb 7 (3)*; *GliczKsiąę 18*; W kim Íie zácźnie grzech/ iuż Íie záfwdy tym wyęcey Ízyrzy *LubPs Y3 marg (4)*; ZEznánia ty nie Íá ważne. Naprzod gdy Íierotá kromia Opiekuná zeznawa. [...] Kto theż zeznawa zá boiáźniá Ímierci álbo mąk/ wyiáwÍzy by w onym zeznaniu trwał. Item/ Kto zá Íobá ku Íwemu pożytkowi zeznawa. *GroicPorz y2 (7)*; *KrowObr 53v (3)*; *RejWiz 16 (23)*; *Leop Deut 18/19*; *OrzList f4v*; *UstPraw H3 (24)*; *RejZwierz 50 (17)*; *BibRadz Matth 10/14*; Wiele rodzáiow innych y Íwierzu dziwnego wyobráżenia/ ryb/ ptakow w Ítronách pułnocnych náyduiá/ o kthorycb piÍzac byłyby kÍięęi niemále kthoby chciáł doÍtatecznie wÍzytko wypíÍác *BielKron 295v (13)*; Haec sententia bona est si dextre intelligatur, Tá Íententia yeÍt dobra/ kto yá dobrze rozumie kto yey niewywráca ná ręby. *Mącz 84a (5)*; Ktoby ani dÍiÍ rzekł w WoyÍfcze/ Rycerzu mień Háfło. Cobych miał inÍzego rzecz? LákomÍtwo nie zgáfło. *Prot Dv (2)*; *SarnUzn G7*; A w kim Íye tá wilkość zbytnia rozmnoży/ s tąd bywaiá Remy/ oczu plynienie/

niechęć iedzenia *SienLek* 30 (6); *RejAp* BB4 (12); *GórnDworz* K8v (12); *RejPos* 3v (34); *BiałKat* 373v; *HistLan* A2; Abowiem y fkarb by był nawiętższy kto im nie pomiernie á nieróstrownie ízáfuie/ pewnie fie prętko wykubie. Y ízáta kto iá naczęfciey vbłóci á zówżdy iá záfię wyciera/ pewnie nie długo fie też ná niey będzie wełná ieżyła. *RejZwierc* 156v (50); *BielSpr* 64 (4); *WujJudConf* 191v; *BudBib Lev* 6/27; Ktoby téz chciał zmowę vczynić z Robotniki ná Pręty/ thedy y ták nieźle. *Strum* F2v (6); *WierKróc* A2; Albo też baczyłz kogo ftey przyczyni záłońnego/ ciełz że się y íam y drugiego tym czym Pan ciełzył Martę *BiałKaz* D2v (2); *CzechRozm* 209 (2); *PaprPan* I3v (4); *ModrzBaz* 124v; *SkarJedn* 16 (2); *KochDryas* A2v; ale ktoby im [kruszcom] gwałt czyniąc/ w ogniu długo trzymał/ nic ich/ byle ízczeré były/ y zá czas długi/ nie vbędzie *Oczko* 7 (5); *KochPs* 81 (2); *SkarŻyw* 93 (7); *KochTr* 9; *CzechEp* 107 (2); *NiemObr* 68; *KlonŻal* D3v; *KochSz* A2v (2); *KochMRot* A2v; Dom/ Herby/ Fámilia zginąć á zeyść muśi/ kto żony nie ma *WerKaz* 288; *WisznTr* 20; *BielSjem* 9; *BielRozm* 8 (2); á ktoby namniey pokoy pófpolity wzrúfzył/ tedy o to czyni vrząd/ y karże *GórnRozm* C2 (5); íedzia íiedzial trzimayac fie za Szable [...] á kto nie poiego woli co wyrzekł poprawiał iey íobie wreku *PaprUp* H3 (2); *ZawJeft* 14; w głód bydłu [perz] fie zyydzie: á komu nie íełt potrzebny/ ná gromádách ná roley ma bydź palon. *GostGosp* 68 (12); *GostGospSieb* +4v; *GrochKal* 4; Rozíadku tám nie máłz kogo iuż gniew rzádzi *Phil* I; *KochCz* A3v; Miłóć Pánie ína/ kto cię z íercá wzywa/ Miłó człóweku/ gdy wyíłuchałz/ bywa *GrabowSet* H2v (4); *KochAp* 11; *KochFrag* 16; *RybGęśli* B2v; *WujNT Matth* 10/14 (4); *WysKaz* 41; Skarb kto nálażł ná czyim gruncie, tedy y fkarb ma bydź onégo páná *SarnStat* 1277 (30); *SiebRozmyśl* [A2]v; *KlonKr* E2v; *SkarKaz* 41a (3); *VotSzl* E3; *CiekPotr* 26 (2); Kto íię przedtym nie íplułkał, tu íię nie vmáże: Y zwierciádło kto blizny nie ma, nie vkaże. *CiekPotrSzym*)?(3v; *CzahTr* B2 (3); *PaxLiz* B3v; *SkarKazSej* 658b.

W połączeniu z przyimkiem „z” + G pl (1): Są Potym iné [...] Vrzędy ná Podkomorzégo włożoné. Bydź delátorem, ktoby z obywatelow iego ná woynie chorągwie nie pilnował. *SarnStat* 456.

β. Zastępujące zdanie spójnikowe: podmiotowe, dopełnieniowe lub przydawkowe określające jako podmiot, dopełnienie lub przydawkę nie osobę wyrażoną przez zaimek „kto”, ale jej działanie lub stan. Przed „kto” domyślny Spójnik: że, gdy, jeśli itp. [w tym: z odpowiednikiem: tedy (4), już (2); „kto” z partykulą -by (17)] (251) :

1) Bez zapowiednika w zdaniu nadrzędnym (87) :

a) Podmiotowe [w tym: w postpozycji (51), w antepozycji (11), bez zdania nadrzędnego (1); „kto” na dalszej pozycji w zdaniu (1)] (63) : *PatKaz* I 4v; bo acz potwyerdzenye nye yełt ízwýatółzcz potrzebna ale kto by yą wzgardzył yełt rzecz kaczerśka *PatKaz* III 137; *FalZioł* V 68; *GlabGad* B3v (11); lecz wżdy rzecz wítydliwa Będąc zacznym człówekiem kto więzienie miewa *RejJóz* 14 (5); *LubPs* N3 marg; *RejWiz* 4 marg (6); Tedyć íełzcze więtższy dziw/ kto íwoiey młodości/ Vmie ználeś wędzidło/ ná ty odmienności. *RejZwierc* 61 v; *RejAp* Ff; *RejPos* 63 marg (6); *HistLan* F3v (2); *RejZwierc* 191 marg (15); Wiele theż pomága ku zwycięftwu/ kto może mieć lud Rycyrłki drugi nád ty ktorzy w głównym ordynku ítoią íáko ná on czás Rzymiánie miewali *BielSpr* 17v; *CzechRozm* 218v; *KochPs* 171; *SkarŻyw* 473; Wielką chlúbá záprawdę/ komu to Bóg dáie/ Ze czego z przodków niéma/ íam przez íię doftáie: [...] Lecz to więtżza/ gdy kto íełt zprzodków téy zacności/ Zeby mógl íławnym być zwan y króm íwéy dziéłności *KochFrag* 42; *RybGęśli* C3v; A záfię przeciwnym obyczáiem,

ktoby *genus in partes* dzielił, iuż iest vitium nieládá *SarnStat* *6 (2); *SkarKaz* 274a (2); *CzahTr* L4; *SkarKazSej* 693b.

b) Dopelnieniowe [w tym: w postpozycji (15), w antepozycji (7), bez zdania nadrzędnego (1)] (23) : fą lekarfthwem przeciw kafzłowi y ktoby miał płucza ranione a plwał by krwią *FalZioł* I 115d; żołądek počila y trawienie dobre czyni/ kto krwią plue zaftanawia *FalZioł* II 4b (18); Iedni zwáli fortuną komu fie łzczęściło *RejWiz* 127v (2); Lifty łtárołćine o co máią być dáne. Przodkiem kto wybije páníą wienną/ też gdy brát brátu dzyału zwolić niechce *UstPraw* AB; *BielKron* 24 (2).

c) Przydawkowe (1) : Zadna ták bárzo miłość nie ieft płocha/ Iedno kto názbyt łam fie w łobie kocha. *RejZwierc* 219.

2) Z zapowiednikiem: to(ż) (a. toć) w zdaniu nadrzędnym (164) :

a) Podmiotowe [w tym: w postpozycji (112), w antepozycji (23); „kto” na dalszej pozycji w zdaniu (1)] (135) : bo to yefth rzecz barzo pannye przyyemna kto yey przełz pyeruorodnego grzechu począczyu vyerzy *PatKaz* I 13; *BielŻyw* 121; Kto ma wzroft niłki á miąłłszy, to ieft znamię człowieka zawifnego/ proznego, więczey prołtego niż mądrego *GlabGad* M4 (2); *LibLeg* 10/92v; *RejRozpr* D2 (3); *RejJóz* A8v (7); *RejKup* d2 (5); *BielKom* Av; *RejWiz* 6 (9); *Leop* Iac 4/17; *UstPraw* C3v (2); *RejZwierz* 7v (6); *BibRadz Prov* 21/6; *BielKron* 98 (5); *KochSat* A2 (2); *SarnUzn* H4v; *SienLek* 1G7v; *RejAp* 8v (8); iż mi fie to podoba/ kto nadobnie/ á bez fráfunku gra *GórnDworz* M4v (3); iż mu fie to bárzo podobác miáło/ ktoby thę łwięta vłtawę v łiebie poważyć vmiáł *RejPos* 42 (13); Iefzczęć Pan Bog łwoich nie zátráci. Kogoć karze toć fą dobre znáki *BielSat* H2; *HistLan* E3v; bo to łzpetna chorobá wierz mi/ kto łtęka áno go iefzcze nic nie boli. *RejZwierc* 86; Iefzcze to nie zyłk kogo pánem zową *RejZwierc* 229 (34); *BielSpr* 64v; *WujJudConf* 253; Ciężkieć to fą rzeczy człowiekowi rozumnemu/ wymiátowanie ná oczy miełzkánia/ y komu łię długu przykro vpomináią [*Gravis haec habenti prudentiam, increpatio domus et improprium foeneratoris*]. *BudBib Eccli* 29/33[35]; *MycPrz* I A2; zábije kto/ ábo obrázi ná cíele drugiego: tedy to znák pewny ieft woley y ducha Bożego. *CzechRozm* 239v; *SkarŻyw* 25 (3); *CzechEp* 46 (3); *GórnRozm* H3; *ZawJeft* 33; *GostGosp* 152; *Phil* B4; *GórnTroas* 23 (2); *WujNT* Iac 4/17; *SarnStat* 862; *PowodPr* 54 (3); *SkarKaz* 351a; *CzahTr* I3v; *PaxLiz* C3v.

Połączenie: »leda kto« (1): Bo to iuż náłtáło dzifia Ledá ná kim łzubá lifia *RejRozpr* H4v.

b) Dopelnieniowe [w tym: w postpozycji (16), w antepozycji (11), w interpozycji (2); „kto” na dalszej pozycji w zdaniu (2)] (29) : a ktoby lepiéy vderzył/ ł tego fie przechwálali. *OpecŻyw* 114v; abowiem kto niemoże łnadnie odbywác vriny [...] tho lekarłstwo ieft dobre przeciw temu *FalZioł* I 151d; *BielŻyw* 7; *Diar* 48; *RejFig* Dd3v; *SienLek* 140v; *RejAp* 32v; *GórnDworz* Cc3v; *RejPos* 208v; Wiołnę kto niedbále opuści/ siłá ná tym należy. *RejZwierc* By (6); *WierKróc* A4v; *PaprPan* Ff2v (2); *BielSjem* 33 (2); *GórnRozm* B4v (2); *GostGosp* 12; *KochAp* 8; *OrzJan* 56 (2); *JanNKar* F3v; *KlonKr* Bv; Ták Nil AEgyptłki/ płynie miedzy groble Vięty/ práwie iák miedzy hołoble. Y máią ná to/ ktoby kopał brzegi. Kárę y łzpiegi. *KlonFlis* G3v.

γ. Bez zdania nadrzędnego wprowadza wtrąconą uwagę, zastrzeżenie lužno związane z kontekstem [w tym: „kto” z partykułą -by (14)] (73) : *BierEz* O3v; *PatKaz* I 5v; *BielŻyw* 170; *RejPs* 113v; *RejJóz* C7; *Diar* 48 (3); A włzákoż łpráwá Duchá łwiętego/ kto fie iey przypátrzyć chce/ nigdy prožna nie ieft *LubPs* G4; *RejWiz* 52v (3); *RejZwierz* 50 (2); iákozechmy to ná wielu mieyłc (kto będzie

baczyć chciał) dośtateczniey okazali *BibRadz* *5v; *OrzRozm* N4v; *BielKron* 244 (4); *RejAp* 33v (6); *GórnDworz* Aa8v; *RejPos* 9v (9); *RejZwierc* 64v (7); *BielSpr* 2 (2); Bo y Grekowie fami/ kto fię dobrze przypátrzy pod iedną olobą dáią [*Przenajświętszy Sakrament*] *SkarJedn* 241; *Oczko* 4; FRáľzká Cnotá powiedział Brutus poráżony: FRáľzká kto fyę przypátrzy/ fráľzká z káždęy ítrony. *KochTr* 11; *StryjKron* 395; *CzechEp* 309; *NiemObr* 161; *KochFr* 47 (2); Ieft ná niebie (kto świádóm) bárwiérz; był przed láty Podczáľzym v Iowifzá *KochBr* 151; *KochPhaen* 10; *WerGość* 255; *KochPieś* 27 (2); *ArtKanc* K9v; *BielRozm* 10; *GórnRozm* Hv (2); *ActReg* 118; *ZapKościer* 1588/77v; *JanNKar* D2; *JanNKarKoch* G2; *SarnStat* 860 (2); *SkarKaz* 39b (2); *CiekPotr* 79; *RybWit* C2v.

B. *Ktoś inny; jako składnik wewnátrzzdaniowy; aliquis, alius, alter* *Mącz* (26) : *RejJóz* K6; *RejWiz* 139; *BielKron* 24; *KochSat* A4v; *Nominare ex altero*, Ták źdźiác yáko kto ymię ma. *Mącz* 249c; *In contumeliam vertere quod alius bene gesserit*, We zle obráćác co kto w dobry ípósób czynił. *Mącz* 485d (6); *GórnDworz* Kk6v; *BielSat* D4v (2); *RejZwierc* A2; *SkarŻyw* 293; *KochTr* 16; *Mołkiewki* komu grożác/ íam fyę teraz boi *KochJez* A3v; Ieślic ten nie pomoże/ próżna w kim nádzieia *BielSen* 14; *NIewiém* co fyę zda komu: mnie nikáľká k rzeczy *PudłFr* 49; *Napierwey* mu [*kmieciowi*] niż komu chlebá nie doftánie. *BielRozm* 32; *Czego* komu zitzeli niech to íami cierpią. *PaprUp* G4v; *SarnStat* 1225; *KmitaSpit* C; *KlonWor* 33.

Przeciwstawienie: »nie kto ... ten, ja« (2); *Nie* komuć to gorzey będzie iedno temu kto ták śmieie íługę cudzego íáđzi *CzechEp* 74; *zenie* przez kogo, iedno przez mię petitie się odprawowac miały *ActReg* 61.

C. *Każdy, poszczególny, każdy z osobna, każdy w wyżej wymienionych; żaden (przy zaprzeczonej orzeczeniu); jako składnik wewnátrzzdaniowy; quisque* *Modrz, PolAnt, Vulg; aliquis* *Modrz, JanStat; quis* *JanStat, Vulg; qui, quisnam* *PolAnt; quilibet unusquisque* *JanStat* [w tym: w pozycji inicjalnej w połączeniu z partykulą -by (1), wysunięty przed wskaźnik nawiązania w zdaniu podrzędnym spójnikowym (1)] (411) : Dáry źwierzętom rozdawał/ Ktoregoby kto požádał. *BierEz* P3v (3); *OpecŻyw* 52v (3); *ForCnR* A2v (4); *FalZioł* III 2d (2); *BielŻyw* nlb 3 (3); *niebyła* żadna v nich wina po ímierci otcowey poiác maczochę [...] takież mieć żon ile kto chciał. *MiechGlab* [88] (6); *LibLeg* 6/78v (5); *WróbŻołt* O7v; *iz* oko moje ogláda tákie zwycięstwo/ iakie by iedno kto rad widział nád káždym nieprzyiacielem íwoim. *RejPs* 137v (2); *RejRozpr* A4 (2); *Bom* ya yawnie dáł wywołać Iako fię kto miał íprawowac *RejKup* y4 (19); *KromRozm I* D4; *MurzHist* H4v (2); *MurzNT* 91; *KromRozm II* f2 (2); *Diar* 57 (2); *DiarDop* 101; *BielKom* nlb 4 (2); *GliczKsiąż* F2v (5); *LubPs* kh6v; *GroicPorz* e2 (6); *KrowObr* 3 (4); *iuz* ieden drugiego/ *Skubie* iáko kto może *RejWiz* 31v (12); *Wziął* tedy Iezus chleby: á podziękowawífy/ rozdał íiedzácym/ takież y z ryb iáko kto wiele chciał [*distribuit ... quantum volebant*] *Leop Ioann* 6/11 (3); *Ktore* to vchwały y Státuty chcemy y rokázuiemy/ áby od wízech w obec poddánych náľzych iáko komu należą chowány y wypeľniány były. *UstPraw* K3; *RejFig* Bb6 (2); *RejZwierc* 29v (3); *BibRadz* Ios 6/5; *Goski* *2v; *OrzRozm* C4 (5); *Rozbiegli* fię thedy wízytcy gdzie ktho mogł *BielKron* 308 (23); *GrzegRóżn* O; *KochSat* A2; *Inter se munera belli partiti sunt*, Rozdziłili fię co zá poľtepkki kto ná woynę dáć á poľtepowác winien. *Mącz* 237b (6); *OrzQuin* E; *Prot* B4v (2); *SienLek* 45 (2); *RejAp* 16v (2); *GórnDworz* C6v (5); *GrzepGeom* I; *RejPos* A4v (7); *Pánná Márya* człowiekiem iáko y kto/ ále iáko. *BiałKat* 226 *marg* (3); *Lepieyći* wždy poczynác/ co komu

przyftoyno. *BielSat* D2; *HistLan* C4; *KuczbKat* 60 (3); *RejZwierc* Bv (36); *BielSpr* 9 (5); *WujJudConf* 256; *RejPosRozpr* b4 marg (2); *BudBib* C (6); *HistHel* B; *CzechRozm* 41v (2); *PaprpPan* C3v (2); kiedyby każdy obywatel ná każdy rok ftawił się przed wrzędem/ dawaiąc o tobie íprawę: ktorąby się kto [*quisque*] náuką báwił *ModrzBaz* 83 (4); Przeftay każdy na íwym/ á iáko kto może w miłościíe [!] Bożey rozpreítrzeniay [!]. *SkarJedn* 185 (2); *SkarŻyw* 121 (7); *StryjKron* 66 (4); *CzechEp* 55 (5); *KochFr* 22 (2); *ReszList* 168 (5); *WisznTr* 10 (3); *BielSjem* 20; Służmy pocźciwéy ílawie/ á iáko kto może/ Niech ku pożytku dobrá ípólnego pomoże. *KochPieś* 51; *GórnRozm* K4; *Paprup* D (5); *ActReg* 56; Do gálzenia máią bydź náznáczeni w każdym domu/ czego kto przy ogniu ma pilnować. *GostGosp* 144 (3); *Phil* L3 (2); *GrabowSet* C2 (4); *OrzJan* 111; *LatHar* 112 (2); *KońakCath* C4; *WujNT Mar* 15/24 (6); *JanNKar* F3v; *SarnStat* 215 (7); *GrabPospR* L4v (2); *PowodPr* 78; Goípodarz wie czego komu potrzebá/ y co komu przyftoi: ináczey íynom á ináczey czeladce *SkarKaz* 81a (5); *CiekPotr* 38; *GoslCast* 13 (2); *PaxLiz* E4; *SkarKazSej* 695b; *KlonWor* 49; *ZbylPrzyg* A4.

W połączeniu z przyimkiem „z” + *G pl* lub *sg rzeczownika zbiorowego* (6): yeft tego nam potrzeba wyelka [...] abími wyedziely yako sye kto spoddanich naschich na granyczi zachowiwa *LibLeg* 11/80v; *RejKup* v7v; *OrzQuin* B2v; *GórnDworz* K8v (2); áby się wieździeć mogło/ iáko kto z Rycérzkiego ítanu wedle powinności íwoiéy ízlácheckíey íeft gotów ku służbie Rzeczyíospolitéy *SarnStat* 126.

Połączenie: »kto iny« (2): ku pierwífemu ítanowi przywraca [*Pan Bog*] ínádnie żywot íego [*upadłego człeka*] á od kogo ínego broni káždego okrucieńftwá íego. *RejPs* 62; Boże, pomóż mi przeciw Parisowi złemu, Od ktoregom ukrzywdzon, nie dawszy przyczyny; Tego ty skarż mą ręką, aby i kto iny Na potym wieździał, jako ludzi ma szanować *KochMon* 31.

»leda (a. lada) kto« = *každy bez wyboru* (29): *SeklKat* V v; *RejRozm* 397; *RejKup* dd6v; *RejZwierc* 37v (2); Nie ledá komu otwarzay fercá twego [*Omni homini ne manifestes cor tuum*] *BibRadz Eccli* 8/22; *BielKron* 258v; *Recipiebantur milites sine delectu*, Ládá kogo przyjmowano nie brákowano nikim kto w ymię boże okrczón tego pífano. *Mącz* 187d (5); *RejAp* 86; *RejZwierc* 250 (2); *ModrzBaz* 51; *CzechEp* 184; *KochFr* 16 (3); *KlonŻal* D3v; *KochPieś* 15; *GórnRozm* C; *WujNT* 84 (2); IZ ták wiele íeft Ceł/ álbo Myt przez ládá kogo wczynionych [*per quosvis instituta JanStat* 73] *SarnStat* 397; *KmitaSpit* C2v; *SkarKaz* 487a (2).

W charakterystycznej strukturze składniowej: »jako komu« = *każdemu odmiennie; jednemu tak, drugiemu inaczej* (2): BOná była przezwiłkiem/ íkutkiem iáko komu *RejZwierc* 49; *RejZwierc* [233]a.

a. W funkcji zaimka anaforycznego, nawiązującego wstecz do osoby już wymienionej, niekiedy kataforycznego o charakterze zapowiednikowym [w tym: w zdaniu nadrzędnym zaimek: *každy* (50), *żaden* (8), *kto* (7), *nikt* (4), *ten* (1); zdanie podrzędne z „kto” w postpozycji (63), w antepozycji (7); „kto” w pozycji inicjalnej, wysunięty przed wskaźnik nawiązania (1)] (70) : *MetrKor* 26/62; *BierEz* M (2); *WróbŻołt* dd5v; *RejPs* 35v; *SeklKat* D3; *RejKup* b8 (4); *DiarDop* 99; Azáż tego nie baczyłz kto z rońkołzą chodzi/ iáko go fobie ítroi/ iáko kogo zwodzi. *RejWiz* 29v; Bo to íeft pocźciwie żyć/ kto ná tym przeftawa/ Co komu wedle ítanu z káiki *Pan Bog* dawa. *RejWiz* 50v (4); *RejZwierc* 3 (2); *BibRadz Num* 4/32; niemożemy tego nikomu zábronić/ áby kto niemiał íwego zdánia powiádác *BielKron* 207v (5); *Mącz* 308b; *RejAp* 51 (2); gdyż się do ciebie żaden doćífnąc nie może/ áż kogo

pociągnie Bog Ociec twoy niebiefski *RejPos* 209; áby tego zówzdy zoftáwował przy tym/ co komu flufznie á fprawiedliwie nalezy. *RejPos* 253v (14); *BialKat* 293v; ftáray fie áby nikomu nic winien nie zoftál/ á izby káżdemu flufznie było co komu nalezy nágradzono. *RejZwierc* 54v; Iz im wiécey komu zlotá przybywa/ tym káżdemu wietfza chuc do niego rofcie. *RejZwierc* 63v (15); *RejPosWstaw* [21²]v (2); *BudNT Act* 11/29; *ModrzBaz* 1v; *KochJez* AB; *OrzJan* 103; *WujNT Act* 4/35 (4); *JanNKar* D2v; iz koždy iáko fie komu podobálo [cum quilibet, prout unicuique libet *JanStat* 380] ón [zloty czerwony] wedle zdánia fwégo fzácował/ niekiedy drozýy/ niekiedy táníy *SarnStat* 926; A ktemu/ káżdemu komu gdzie blizýy/ ábo gdzie bédzie chciál [...] bédzie mu wolno woły gnác. *SarnStat* 1232.

W połączeniu z przyimkiem „z” + G pl (1): Item aby kazdy fznych myal kony pod fzoba iakoviz kto fznych myeczy moze *MetrKor* 26/62v.

D. Ten drugi z dwu wymienionych (3) : *BielŻyw* 159; y wywabiał iednego z nich ná rękę bić fie z nim sam á sam/ ktory kogo przepomoc miał/ lud wzytek pod poftufzeńftwem iego bédzye [*Vulg* 1.Reg 17/8]. *BielKron* 65v; Myślił puftofzyć ziemię/ do tąd ktory kogo/ Nie przemoze *KmitaSpit* B2.

2. Względno-nieokreślony uogólniający wprowadza zdanie dopełnieniowe, podmiotowe, przydawkowe z odcieniem czasowo-warunkowym. Przed „kto” domyślny Spójnik; jeśli, gdy, gdyby [w tym: z odpowiednikiem w zdaniu nadrzędnym: tedy(ć) (131) tedy już (5), już(ci) (52), już to (1), tam już (1), to(ż) (a. toć) (5), wnet (2), hnot (1); „kto” z partykułą -by (129); w pozycji inicjalnej (597), na dalszej pozycji w zdaniu (45); z przydawką przymiotną (2); z zaimkiem anaforycznym: jego, mu, go itp. w zdaniu nadrzędnym (374); zdanie podrzędne z „kto” w antepozycji (550), w postpozycji (10), w interpozycji (2), bez zdania nadrzędnego (80)] (642) : *March*¹ A4; Bowiem kto dwie wronie widzi Szczeńno mu fie ten dzień wodzi: A iefli iednę ogláda/ Nieco fie mu złego przyda. *BierEz* E (9); *OpecŻyw* 75v (3); *PatKaz* I 14v; á nawięczy kto ma kłocie wzywocie z wiathrow oftrych albo s flegmy / tedy namaży sobie żywot tą małcią. *FalZioł* I 19c; Też ktoby był strut/ tedy rzepu nafienie z miodem ma pić *FalZioł* I 120a; Kto by ie [kasztany] chciál przyrownać do zołędziu/ tedy w nich naydzie wietfzłą łączność ku fthrawieniu *FalZioł* III 14c; Loiem z nyrek iego kto fie pomaże/ vciekaią przed nim wilczy. *FalZioł* IV 12a (52); *GlabGad* A5 (3); *LibLeg* 6/115v (3); *March*³ V7v; Abowiem on kogo iuz raczy wziąć ná fwą opiekę ifcie iuz nigdy nád niem nie záłpi *RejPs* 190 (5); *ComCrac* 17; *SeklWyzn kt* (4); *RejJóz* B4 (3); *SeklKat* F4v (5); *RejKup* k3 (4); *KromRozm I* 02; *MurzHist kt* (3); *MurzNT Matth* 18/6 (5); Abowim powyedáya lekarze/ kto zołtą nyemocą zarázon yeft/ wftytkye mu fyie rzeczy zołte álbo zołtáwe widzą *KromRozm III* A3; *BielKom* B2v (3); Kto páná znajdye/ tedy z nim wzytko bogáctwo znajdye. á kto fie zá fwiátem vda/ thedy zówzdi tim wiécey prágnie. *LubPs* 12 (7); W Powołaniu kthoby Rok y fzełć niedziel trwał/ Imienie iego ná Krolá álbo ná dziedźicznego Páná przychodzi *GroicPorz* o2v; (nagł) Náuká gdy fyie kto imuie koniá y innych rzeczy. (-) IMuie fyie kto koniá/ álbo inney rzeczy sobie vkrádzioney álbo zgubioney/ ma fyie naprzod dobrze przypátryć y obáczyć/ iefli iefł iego *GroicPorz* dd4v (4); *KrowObr* 45v (7); *RejWiz* 5v (12); *Leop Ioann* 13/10; *UstPraw* B (15); *LeszczRzecz* A5; *RejZwierz* 2v (4); Iefł ktho niemocny [*Infirmatur quis ... advocet presbyteros*; Iefli kto iefł ... chory *BialKat* 381v; *KarnNap* E4; Iefli kto... choruie *WujJud* 160v; Choruiie (li) kto *BudNT*] miedzy wámi? niechay wzowie ftárfzych kofciólá/ á niech fię zá nim modlą [!] *BibRadz Iac* 5/14 (5); *BielKron* 64 (20); *GrzegRóżn* E4v (2); *KwiatKsiąż* C3 (2); *Mącz* 33c; *Prot* A4v (3); *SarnUzn* C2;

SienLek 15v (7); *RejAp* 18v (33); á kto iey [muzyki] nie vmiął [...] podley hnet o nim rozumiano. *GórnDworz* H2v (11); *HistRzym* 11; kto widzi á przypátrzy fie dobrze dziwom á ípráwam tego tho człowieczeńftwá Páńlkiego íwiętego/ iuż tám pewnie widzi y pozna Oyczá y Duchá s. *RejPos* 294 (58); *BielSat* H2; Fráluie íe kto miedzy wámi? niechże íe modli. Iefli dobrej íeft myíli? niechże Píálmy ípiewa. *KuczKat* 405; Wíí tám [w liície] nie będzie/ á wđdy iuż kto wziął líft [z darowizną wsi] tedi iuż wziął y wieí. *RejZwierc* 197v (33); *BielSpr* b3v (2); *WujJud* 103 (3); *WujJudConf* 204; *RejPosWstaw* [143⁴]; *BudBib* 1.Esdr 7/25 (8); *Strum* G4; *WierKróc* B; *BiałKaz* F2v; *BudNT Matth* 5/41 (2); *CzechRozm* 95v (5); *ModrzBaz* 2v (15); *SkarJedn* 15 (2); *Oczko* 2v (3); *KochPs* 58 (2); *SkarŻyw* 168 (7); *ZapKościér* 1582/28; *MWilkHist* B; *CzechEp* 90 (4); *NiemObr* 79; *KochSz* A3v; *KochMRot* A3; *ReszPrz* 44 (2); *BielSjem* 22; *KochPieś* 3 (2); *ArtKanc* E8 (3); *BielRozm* 8; *GórnRozm* B (7); *PaprUp* G3v; *ActReg* 2; *GostGosp* 5 (6); *GostGospSieb* +4; *Phil* L4; *GórnTroas* 30 (2); *KochCn* B4; *GrabowSet* D2; *WyprPl* B2; *LatHar* 188 (4); *RybGęíli* B4 (2); ále ktoby mowíł przećiw Duchowi í. nie będzie mu odpufzczono [qui autem dixerit ... non remittetur ei] *WujNT Matth* 12/32 (24); *WysKaz* 19; *JanNKarGórn* H; KTO trzy kopce pokáże/ iuż go dopufczáią do dowodu *SarnStat* 472; kto ná czyim grunćie zboże íeie, tedy odpada od náíienia. *SarnStat* 1277 (18); *KmitaSpit* C6v; kto dobre złym oddawa/ niewynidzie niełzczęície z domu íego. *PowodPr* 17 (2); *SkarKaz* 80b (5); *CzahTr* C4v (2); *GoslCast* 34 (2); *PaxLiz* Dv; *SkarKazSej* 662a (2); *KlonFlis* E; Wípomagayćie ná nowy dom Boży; Pan Bog mu to zápláći kto w miełzek co włóży. *KlonWor* 48 (3); *ZbylPrzyg* B3v.

W połączeniu z przyimkiem „z” + G pl (2): A kto z was [Quis autem ex vobis] oycá próíi o chleb: załz mu poda kámień? *Leop Luc* 11/11, 2.Par 36/23.

Połączenie: »kto takowy« (1): abowiem kto takowy będzie gi pił/ thedy nathychmiałt bywa zdrow. *FalZioł* IV 52d.

a. Z zaimkiem w zdaniu nadrzędnym wskazującym: ten, on, taki, takowy; niekiedy uogólniającym: każdy lub z ich połączeniem; zawsze z odpowiednikiem w zdaniu nadrzędnym do domyślnego przed kto” spójnika [w tym: tedy(ć) (17), już (6), tedy już (3), tam już (1), to (1); „kto” z partykułą -by (5); zdanie nadrzędne zawsze w antepozycji] (28) : *MetrKor* 34/134v; Theż kto fie okładzie rutą íze miełtca gołego niebędzie/ Thedy taki może bazyliłzka zabić *FalZioł* I 118c; thedy ma taką mocz íze ktoby gi przy íobie noílił/ thedy takowy nie może nigdy vtonáć. *FalZioł* IV 54d (4); *UstPraw* H3v; A komuć kácerftwo íeft íłyíeć że íeden Bog íeft Oćieć/ tedyć temułz twárdá mowá íeft Kryíthulá być prawdziwie y wláínie Synem Bożym *GrzegRóżn* G4; *HistRzym* 75v; á kthoby nie íłuchał onych íwiętych íłow íego/ tám iuż byłá odpowiedzianá íroga pomítá ná tákiego káżdego. *RejPos* 121v (4); *RejPosWiecz*² 95v; *RejZwierc* 37v (2); A kto iuż ták oíwiecony w tym będzie od Bogá ná duchu vmyíłu íwoiego: tedy ten błędzić w tákowej wierze íwey nie może *CzechRozm* 209 (6); Bo kto íedno przíiedzie/ to z káżdym pić muíí *KochFr* 34; *PudłFr* 37; *GórnRozm* L2v; *ZawJeft* 29; *SarnStat* 128 (2); *KlonKr* E.

b. Z połączeniem w zdaniu nadrzędnym zaimka wskazującego lub uogólniającego z rzeczownikiem [w tym: z odpowiednikiem do domyślnego przed „kto” spójnika: tedy. (6); „kto” z partykułą -by (12); zdanie podrzędne z „kto” zawsze w antepozycji] (29) : Item komv ílzya sthanye wyelyka krzywda. anyesprawyedlywołcz. thedy thakowy człowyek ma profzycz szobyelysthv. *MetrKor* 34/134 (3);

BierEz L2; kto chce flufznie á pożytecznie krew pułcić. Zadny człowiek nie day łobie żyły zaciąć *FalZioł* V 59v (4); *GlabGad* M7v; *LibLeg* 6/116; *KrowObr* 156; Ktoby wzywał gwałtem białą głowę/ á był pozwany przed nas pozwem [...] tedy takowy gwałtownik ná czci ma być przekáżon. *UstPraw* B2; Kto fláchćicá zábijie/ táki zábijak ma dáć zań 120 grzywień/ A Rok y fzełć niedziel lędźieć w wieży *UstPraw* D4 (10); *SienLek* 29 (3); Ktoby sie pyśnił á niechćiał być pośłuzzen rofkazaniu Kápláná [...] tedy zá wyrokiem lędźiego vmrze człowiek táki. *KuczbKat* 310; *CzechEp* 119; *ZapKościel* 1583/37 (3).

**** Bez wystarczającego kontekstu: brak zdania nadrzędnego, przeważnie z tytułów paragrafów prawnych, też z rejestrów, marginesów i w przykładach słownikowych [w tymi „kto” z partykułą -by (18); na dalszej pozycji w zdaniu (10)] (80) :** *FalZioł* ++2v (3); *ComCrac* 17v marg; Dzyerżawcy Krolestwá komu czynią krzywde. *UstPraw* A nagł; Item/ ktoby dobył przed ładem mieczá. Item ktoby nieczynił dofyć rzeczy oładzoney *UstPraw* G2 (44); *RejZwierz* 133v; Płucá komu łye káżá. *SienLek* 93v marg (3); *RejZwierz* 31 v (2); (nagł) Kto miecz wymie ábo ráni przed Królem. (-) NAd to vřtáwiamy: iefli kto przed námi miecz álbo kórd wymie y kogo ráni/ przez łálki niech będzie karan: á iefli dobywfzy broniéy nie ráni/ niech będzie ná łálce náłzéy. *SarnStat* 22; (nagł) Kto folwárkowá Dzieśięćinę wydziéra. (-) Iefli ktory łzláchćić Dzieśięćinę po Folwárku wydrze/ takowy wydziércá [...] będzie zakłęt *SarnStat* 184 (26).

3. Względy; qui, quis Mącz, Calep, Cn; quisque, quisquis Mącz; quique Modrz (6198) :

A. Wprowadza zdanie bez zapowiednika (3833) :

a. Podmiotowe [w tym: w antepozycji (2563), w postpozycji (498), w interpozycji (82), bez zdania nadrzędnego (69); „kto ” na dalszej pozycji w zdaniu (79); cum ai (2); w przypadku zależnym z domyślnym w zdaniu nadrzędnym zaimkiem w N (205)] (3212) : alye nakogo Bąध्ये zaloba ma pyerwey pořtawycz stherzy szwyathky, a łthych tho czterzech swyathkow powod albo ktho zalve ma dwa wybyeracz *MetrKor* 34/134 (3); *ZapMaz* VII Z 4/85; *March*¹ A3 (5); Komu fie łwe máło widzi/ Cudzego fie bráć nie wřtydzi *BierEz* K3v (49); Niebieski ocietz milczy/ łyn pořsedł na łmiertz ij vmrzétz chce. Anieli vcichli/ nie ktoby fie łmilowáł nademną ij nad moią żalofćią. *OpecŻyw* 89 (23); *OpecŻywPrzedm* C4; *ForCnR* A4v; *PatKaz* I 1v (9); *PatKaz* II 81v; *PatKaz* III 97 (6); *HistJóz* B (2); *TarDuch* A2 (6); zimnicze kto fie boij wodę tę piy, á zwálzćza lecie *FalZioł* II 5d (72); *BielŻyw* 7 (24); atoli na nim [na niebie] napifał [Bóg] wołá łwoię aby iá czedł kto vmie drugim powiadaiać, á kto nie vmie lepiej milcz. *GlabGad* L8 (13); *MiechGlab* *2v; *BierRozm* 11 (3); *March*³ V (8); *WróbŻołt* 13/1 (9); *LibLeg* 6/116v (4); POřluchay pilno kto chce powiełci moiey *RejPs* 114 (10); *ComCrac* 13 (3); *RejRozpr* A2 (22); *SeklWyzn* 3v (6); Ktho czo powinien thego pilnie łtrzeż *RejJóz* F2 marg (28); *SeklKat* A6 (26); Bo tu nawiełłfi rozum znacž Kto niemoze moczą łprořtacz Yłz wimiłly fortel iaki *RejRozm* 399 (6); Bo choć nierad tedy muły O kogo fie łmierć pokuły. Skakac kiedy kaze oná *RejKup* f2 (38); *HistAl* B5 (6); *KromRozm* I B3 (15); *MurzHist* B3v (8); nie iefł łprawiedliwy ni ieden/ nie iefł ktoby rozumiał nie iefł kto by Boga łzukał [*Non est intelligens: non est requires Deum*] [...] nie małz ktoby dobrze czynił [*non est faciens bonitatem Rom* 3/10–11] [...] O czeł S Paweł do Rzym. w 3. cap łzeroko nauczá *MurzNT* 3v (35); *MurzOrt* B; *KromRozm* II f4v (25); Tey yednołci kto nye záchowa/ zakonu bożego nyezáchowa *KromRozm* III F5 (34); *LibMal* 1554/191; *Diar* 46 (3); *BielKom*

nlb 7 (37); bo ktho dla pyonyędzy żonę poymuye/ poymuyeć pyenyądze á nye żonę. *GliczKsiąż* Q (9); *LubPs* Q (12); *GroicPorz* b3v (25); *SeklPieś* 19v; A kto nieieft flugá Boży/ á trzyże ma być inły/ iedno Dijabelski? *KrowObr* 18 (71); *RejWiz* A6v (67); *Leop* *B4v (89); Liłzek młodych áby nie zbierano/ á v kogo ią naydą áby dzyefięć grzywien przepadł, *UstPraw* K3 (18); *KochZuz* A2; *RejFig* A4 (9); Wilk kto na cudze łákom. *RejZwierz* 129 (41); *BibRadz* Gen 4/14 (48); fwemu kto krádnie złódziey ieft: kto nieprzyacielowi/ dobrym kozakiem zwan bywa. *OrzRozm* L (5); wyfzło fkazanie áby byli karáni kto nie chce długow pláć *BielKron* 107; ktoby fie ważył tego/ obfzedł by wfzytkę ziemię w koło zá 1350 dni *BielKron* 263 (105); *BielKronCies* Mmmm3 (2); *GrzegRóżn* Bv marg (10); *KochSat* B2v; *KwiatKsiąż* D4v (2); quisque dignitate antecellit caeteros, ita et virtutibus praecellere debet, Kto zacnieyfi w Vrzędzie yeft/ teź zacnieyfi w cnotach być ma. *Mącz* 46c (7); *OrzQuin* F2v (5); gdzie ieft práwo iáko páięczyná/ Sieci tárga kto możny/ vwiaznie [!] chudźiná. *Prot* C4 (3); *SarnUzn* C4 (3); *SienLek* 1v (50); Lecź tey dziwney á omylney fprawie/ Komu da Bog przypátrzyć fie prawie/ Naydzie fiátkę chytrze przytrzęlioną *RejAp* 199 (98); *GórnDworz* Bv (67); *GrzepGeom* A3v (4); *HistRzym* 17 (6); Przekłety s kogo pogorłzenie ná zyemi. *RejPos* 54 marg (171); Kto tedy w Pánu Kriftufie nie miefzka/ á w kim pan Kryftus nie miefzka/ [...] niechay o fobie nie mnima/ áby pożywał ciáła y krwi Páná Kryftufowey. *RejPosWiecz*² 91 (11); *RejPosWiecz*³ [97] (4); *BiałKat* 16 (10); *BielSat* C (3); *GrzegŚm* Av (17); *HistLan* ktv (6); *KuczbKat* 135 (12); Snádnie wfzytko w fobie poftánowi kogo rozum rządzí. *RejZwierz* A5v; Zaľz kto może być iuź w wfęłzey niewoli/ Iedno fwych czáfów kto nie ma powoli. *RejZwierz* 227v (182); *RejZwierzPodw* 183v; S kuchniey Cefárfkiey biorą zá pieniądzo ftrawę komu trzeba/ gdzieby częgo nie dołtháło/ máią dofyc fuchych chlebow/ ferow/ miełá *BielSpr* 53v (11); *KochMon* 21; *WujJud* 8 (62); *WujJudConf* 30 (8); *RejPos Rozpr* b3 (6); *RejPosWstaw* 22 (3); kto chcefz iego wywody wiedzieć/ czytay ná to mieľce. *BudBib* I 467c marg (83); *BudBibKaw* A3v; *Strum* F3 (3); *WierKróc* B2; Iákiekolwiek tedy vmárły Pan náľz miał do űiebie winy. Pámieťay kto ie wnim chcefz ftrophowáć/ że był człowiekiem *BiałKaz* K2v (12); Kto ieft zwycięźcá űwiátá/ tylko kto wierzy [*Quis est vincens... si non credens: nisi qui credit Vulg*] *BudNT Ioann* 5/4 (55); *StryjWjaz* A3; *CzechRozm* 63v (28); *PaprPan* B3 (10); áby żaden nietrzymał wrzędu w powiećie/ iedno ktoby tám niemáľ część oűiáďłóűi miał [*ut nemo sit ... nisi qui ... habeat*] *ModrzBaz* 75; *Quique pedum curfu valet, et qui viribus audax, Aut iaculo incedit melior, leuibufue űagittis, Seu crudo fidit pugnam committere caeftu, Cuncti adfint [...]* Kto prędkí do zawodu/ kto ofzczepem bije/ Abo z łuku tęgiego kto ftrzáłámi ľzyie. Abo cięľzkiem kieűcieniem kto vmie ľzermowáć/ Wyftápcie *ModrzBaz* 118 (51); *ModrzBazBud* ¶6v; *SkarJedn* 2 (47); *KochOdpr* A3v (3); *Oczko* 1 (13); *KochPs* 19 (36); ták kto zápalony miľoűciá Bożá/ hoynie ná vbugie [!] máiętnoű rozdáie/ ľkarb dziátkom wielki zbiera. *SkarŻyw* 143 (78); *ZapKóűcier* 1579/2 (5); *KochTr* 18 (3); *MWilkHist* A2v (2); hey w kim miľoűć ieft oyczyzny ľzczera/ Teraz iá niech okaźe *StryjKron* 732 (7); *CzechEp* 14 (73); *NiemObr* 7 (44); *KochFr kt* (14); *KlonŻal* B2v (3); *KochBr* 152; *KochDz* 105 (4); *KochPhaen* 13 (2); *KochSz* A 2v (2); *KochWz* 135; *KochMRot* A3v; *ReszPrz* 4 (9); *ReszList* 176 (3); *WerGoűc* 203 (9); *WerKaz* 286 (2); *WisznTr* 23 (3); *BielSen* 12; *BielSjem* 11 (3); *KochPam* 85 (2); *KochPieś* 1 (13); Nie ma w ľwym ľzalenűtwie miáry/ Kto gárdźi Pánűkiemi dáry: A boday miał plákáć űiá. Komu dobra myűl nie miá. *KochSob* 59 (5); *KochTarn* 73; *PudłFr* 4 (9); *ArtKanc* A8v (16); *BielRozm* 16 (2); *GórnRozm*

A3v (16); KochPropKKoch 3; KochWr 25; PaprUp E4 (2); ZawJeft 13 (4); ActReg 2 (5); GostGosp 2 (23); GostGospGroch kt; GostGospSieb +3; GrochKal 9 (3); Phil G2 (12); Mniéy lie boi/ kto blisko pátrzy/ co lie dzieie. GórnTroas 38 (8); KochCzJan A2v; KochPij C3v; GrabowSet Bv (13); KochFrag 16 (4); LatHar ++7 (36); KołakSzczęśl A2 (6); RybGęśli B2 (4); Rády kto rad vľucha y wypeľni iá będzie miał wietřzą chwałę. Lecz kto nie wypeľni przykazánia [...] nie vydzie karánia. WujNT 595 (230); WysKaz 4 (16); Kto ráni kmieciá [Kmieciá kto ráni JanStat 1091] ma mu dáć grzywnę [...] KTo ráni kmieciá [Vulnerans kmethonem JanStat 1091]/ temuż ránionému ma dáć grzywnę SarnStat 653 (94); SiebRozmyśl Ev (2); GrabPospR K3v (3); KmitaSpit A3 (7); PowodPr 5 (23); SkarKaz 43b (59); CiekPotr 8 (2); CiekPotrSzym)?(3v (3); CiekPotrŚredz)?(4v; CzahTr C (6); GosłCast 6 (7); PaxLiz C2 (5); SkarKazSej 658b (32); KlonFlis B3 (15); KlonWor **2v (11); PudłDydo B2; VMyflń ftáteczny/ y w cnotách gruntowny Kto ma od Bogá/ żywie świętym rowny SzarzRyt C (10).

W połączeniu z przyimkiem „z” + G pl (1): A ták ktoby tám był z was w tych kráinách rządny. Każ zwáláľzyć te dziwne świegotliwe Márki CzahTr L3v.

a. Zdanie podmiotowe tłumaczeniem rzeczownika lub przymiotnika łacińskiego [w tym: uzupełnione odpowiednim wyrazem polskim stojącym po nim (2), uzupełniające odpowiednik polski stojący przed nim (5), interponowane między odpowiedniki polskie (2), bez dodatkowego odpowiednika polskiego (58)] (67) : Campanus, Kto z támtąd yeft. Mącz 32d; Indeflexus, Nienáklonny/ któ lie nie da náchylic nie vżyty Mącz 168c; Lemosus, Komu záplywáya occhi. Mącz 188c; Martialis, Kto lie pod plánęta Marfem vrodził. Alias Waleczny/ Smiáły/ żołnierski człowiek. Mącz 210c; Inoffensus, Nieobráżony/ ná czym któ nie yeft obráżón. Mącz 261a (67).

b. Dopełnieniowe [w tym: w postpozycji (385), w antepozycji (149), w interpozycji (69); „kto” na dalszej pozycji w zdaniu (1); cum ai (1); w N z domyślnym w zdaniu nadrzędnym zaimkiem w przypadku odpowiednim dla orzeczenia (315)] (603) : ZapMaz II G 97/90v; BierRaj 21 (2); Kogo potkaľ rad pozdrawiay/ A ftárfzemu wczelność dziáľay BierEz G (15); OpecŻyw 47v (3); PatKaz I 4; PatKaz II 66v; PatKaz III 126 (2); Też kto ma na głowie parchy dobry ieft/ y komu włóli padaia/ y dla molow. FalZioł I 1c (59); BielŻyw 34 (7); GlabGad G4; Oznaymuym [...] them naľchim liťtem kto nan wezrzy albo cztancz y vsliľchi dzilieyschim y napotim hadaczim komu badzie potrzeba thego wyedziecz LibLeg 6/77v (14); KłosAlg A4v; RejPs 78v (6); RejRozpr C4 (7); RejJóz A3 (13); SeklKat L3v (2); RejKup b5 (20); HistAl G2; MurzHist Nv (2); MurzNT 33 (3); KromRozm II m; KromRozm III B6v (3); Diar 45 (2); BielKom D5 (4); LubPs E2v (8); GroicPorz rv (4); SeklPieś 32; S piekła Anieli pilni kogo Pan odtápi RejWiz Dd3 (21); Leop 1.Petr 5/8 (6); UstPraw B (4); Skázowaľes krew niewinna/ puľzczaľes kto winien. KochZuz A4v; RejFig Aa2 (4); RejZwierz 13v (7); BibRadz 4.Esdr 6/52 (2); BielKron 29 (33); KochSat [C3] (2); Mącz 43c (6); OrzQuin P (3); w kim lekárze náuczeni wátpia/ bába ledá zielim vzdrowi. SienLek 37v (8); RejAp CC3 (17); GórnDworz D (13); HistRzym 14 (5); RejPos A2v (45); BialKat 161 (3); BielSat C4v (2); Nie otwieraycie lie wrotá/ S kimby Pan vzył kłopotá. RejZwierc 236v (40); RejZwiercPodw 183v (2); BielSpr 47v (4); WujJud 249; WujJudConf 243v; BudBib Ps 68/20[21] (5); MycPrz I C3v; Strum L2; WierKróc B3v; BialKaz Ev (2); BudNT Ioann 12/48 (5); CzechRozm 49 (6); PaprPan M2v (3); A ľczodroblivość nic inľzego ieft/ iedno dáć w ten czás kiedy trzeba dáć/ komu trzeba dáć [cui dandum] ModrzBaz 22; ktorzi mnimáia/ że dofyć

powinności wczynili. iefli máią ktoby zá nie íprawy odpráwował [si *habeant, qui pro ipsis res gerant*] *ModrzBaz* 107 (10); *SkarJedn* A7v (3); Wízyftkim wćciwym dom moy otworzony. A zwłáfczćá/ kto nie z próznemi rękómá. *KochOdpr* A4 (2); *Oczko* 30; *KochPs* 101 (2); *SkarŻyw* 31 (6); *ZapKóscier* 1581/21v (5); *StryjKron* 567; *CzechEp* *4v (4); *CzechEpPORz* *4 (2); *NiemObr* 23 (8); Ciężko kto niemiłuiue/ ciężko kto miłuiue/ Naciążéy kto miłuiąc łálki niezýlkuie. *KochFr* 18 (8); *KochSz* Bv (2); *ReszPrz* 4 (2); *WerGośc kt*; *WerKaz* 284; *WisznTr* 5 (2); *BielSjem* 19 (3); *KochPam* 83; *KochPieś* 17 (3); *KochSob* 57 (2); *ArtKanc* K2v (4); *BielRozm* 22; *GórnRozm* G3 (4); *Paprup* E3 (2); trzysta haydukow chowa [...] aby miał ktoby przegoscie nalewał gdy na wiązanie przyiadą. *ActReg* 155 (6); *GostGosp* 24 (6); *GostGospSieb* +2v; *GórnTroas* 60; *GrabowSet* B2 (7); *KochAp* 7; *KochFrag* 45 (2); *OrzJan* 101; *LatHar* 590 (3); *KołakSzczęśl* B2v; *RybGęśli* C2v; *WujNT Luc* 4/6 (14); *JanNKar* F4v; *SarnStat* 19 (20); *SiebRozmyśl* F (2); *KlonKr* E4; *KmitaSpit* B2v (2); *SkarKaz* 203b (3); *CiekPotr* 43; *GosłCast* 37 (3); *KlonFlis* A2; *SapEpit* [B2]v; *KlonWor* 47; *ZbylPrzyg* ktv; Lecz znam prawie ízczęśliwym/ kto počiechy íwoie W tobie íámym ma Pánie *SzarzRyt* C3v (3).

W połączeniu z przyimkiem „z”+ G pl (1): Y zátym rozftápienióm źiemie/ wolno było Przyść ná swiát/ komuby íe zmartwych zábáżyło. *GórnTroas* 17.

c. Orzecznikowe [w tym: w postpozycji (10), w tym: w antepozycji (3); „kto” w N (9), w I (1), w A z domýślnym w zdaniu nadrzędnym zaimkiem w I (3)] (13) : Otom ia íeft kogo ízukałz *BierEz* B4; *RejPs* 156v; *Leop* 4.Esdr 16/5 (2); *RejPos* 230v (2); *RejZwierc* 9v (2); Oto Pan íehowá ratuie mię/ ktoż íeft ktoby mię ofádził [quis est qui impium faciat me]? *BudBib Is* 50/9; *BudNT Act* 13/25; *ModrzBaz* 62v; *KochPs* 109; Kim mię być mnimaćie? nie íeftem ia [Quem me arbitramini esse non sum ego] *WujNT Act* 13/25.

d. Przydawkowe [zawsze w postpozycji; „kto” w N (2), w D (2), w I (1) zawsze z domýślnym w zdaniu nadrzędnym zaimkiem w G] (5) : *RejKup* S; A gdyż dokonanie walki kaźdej nie jest w mocy tego, kto zacznie, jedno komu Pan Bog poszczęścić będzie raczył *Diar* 23; Ale mali íe prawdá rzec/ íz íefczce więcey [mądrości] s czytánia/ bo tám naydziełz rozmowy s kim chczefz/ naydziełz przykłády y przypadki ludzkie íákie chczefz *RejZwierc* 209; *GórnRozm* G3; zá rofkazánien Hetmáńkim/ álbo komu to od niego zlécono było *SarnStat* 433.

B. W odniesieniu do zaimka jako podmiotu lub dopełnienia zdania nadrzędnego wprowadza zdanie podrzędne określające bliżej osobę (lub osoby) przez ten zaimek wyrażoną (2352) :

a. Wskazującego, uogólniającego lub nieokreślonego [w tym: zdanie podrzędne w stosunku do zaimka w postpozycji (1281), w antepozycji (1007); odnośny zaimek w pl (9); „kto” na dalszej pozycji w zdaniu (11)] (2288) : *MetrKor* 34/135 (13); *March*¹ A3v (7); Bo kto íe rad mądrych rádzi/ Ten íe w plotkách nie wvádi. *BierEz* G (33); *OpecŻyw* 2lv (14); *OpecŻywPrzedm* C4; *PatKaz I* 9 (3); *PatKaz III* 91 (7); *HistJóz* B2; *FalZioł* I 4d (43); *BielŻyw* nlb 5 (26); *GlabGad* II5v (15); *MiechGlab* 64; *BierRozm* 12 (2); *LibLeg* 6/79 (12); *KlerWes* Av; *March*³ V2 (7); íz kto grzechow żáluie odpulfic chczefz takiemu. *WróbŻołt* pp2; *WróbŻołtGlab* A5; *RejPs* 17 (14); *ComCrac* 12 (4); *RejRozpr* A2 (8); *SeklWyzn* 2 (4); *LibMal* 1545/94 (2); A kto mu ítały w wierze/ nikt na tym nie traći *RejJóz* A6 (23); *SeklKat* D4 (15); *RejRozm* 391 (3); *RejKup* e2v (43); *HistAl* A8v (5); *KromRozm I* B (7); *MurzHist* A2 (10); *MurzNT Matth* 7/8 (12); *KromRozm II* i3v (3); zgody á yednołci nye mogliby myędzy íobą

zachować/ gđzyeby nyebyło kogo nád nimi/ ktoby ye zgadzał. *KromRozm III* L7v (8); że nie masz takiego żadnego, kto by nie życzył dobrego Rzeczypospolitej *Diar* 67 (8); *DiarDop* 99 (5); *BielKom* B7v (15); *GliczKsiąż* E3v (2); Kto pánu wiernie vfa/ żaden w široctwie opufzczon nie będye. *LubPs* C3 marg (12); *GroicPorz* B4 (31); *GroicPorzRej* C4; *SeklPieś* 19v; *KrowObr* A3 (21); *RejWiz* A3 (60); poftánowił zápłátę onemu/ kthoby iedno zábił [*Proposuerat... praemium, qui percussisset*] *Iebuzeuffá Leop* 2.Reg 5/8 (33); *UstPraw* K2 (85); Nie był ieden ktoby tey był pániey nie żáłował *KochZuz* A.4 (2); *LeszczRzecz* A3v; *RejFig* A4 (5); *RejZwierz* A5 (30); *BibRadz* *4 (22); *OrzRozm* C3v (2); zá nieczyftęgo gi máią/ kto fie Plá dotknie *BielKron* 435 (47); *BielKronCies* Mmmm3; *GrzegRóżn* C2 (4); *KochSat* B; *KwiatKsiąż* Bv (5); *Eas eram daturus ei qui primus obvenisset*, Miałem wołá dáć temu któby mi fie náprzód nágodził. *Mqcz* 483a (13); *OrzQuin* E4v (2); *Prot* B2v (4); *SarnUzn* C2v (5); *SienLek* 2 (19); *RejAp* 6v (35); A iáko trućizná/ kiedy iá na łzczurká nágotuią/ kto iá pirwej zie/ myfzli/ kotkáli/ tá musí zdechnáć *GórnDworz* M8v; ábowiem oná boiaźń kthorą ma ieden káźdi kto miłueie [...] wydáie człowieká *GórnDworz* Cc6v (150); *HistRzym* 8v (11); Abowiem káźdy kto fie powyřłza będye poniżon: á kto fie poniża/ ten będye powyřłzon [*omnis qui se exaltat humiliabitur, et qui se humiliat exaltabitur* *Vulg Luc* 18/14] *RejPos* 199 (189); *RejPosWiecz*² 90v marg (7); *RejPosWiecz*³ [97] (2); *BialKat* b2v (2); *BielSat* Ev (3); *HistLan* E2 (2); *KuczbKat* 265 (6); *RejZwierz* B4 (123); *RejZwierzPodw* 183v; *BielSpr* 7 (4); *KochMon* 22 (4); *WujJud* 12 (39); *WujJudConf* 8v (4); *RejPosWstaw* [21³] (3); Nalepiey on widzi/ kto řwemi á nie cudzemi oczymá pátrzy. *BudBib* B2 (35); *MycPrz* II B3; nie nálaźłem v Ńiebie nikogóy godnieyřwego nád w. m. mégo Miłóřciwego páná kómu bych ié [*ksiąźki*] offyárowáć miał *Strum* A4v (5); *WierKróc* A2v (2); *BialKaz* ktv (4); *BudNT przedm* b (20); *StryjWjaz* A2v; *CzechRozm* 4v (90); *Paprpán* A3v (8); *KarnNap* A4v (3); *ModrzBaz* 6v (121); *SkarJedn* 2 (11); *KochOdpr* A4; *KochPs* 6 (20); Wiele [...] przynořili pieniędzy ludzie pořtronni: áby to ná řwoy pożytek/ y ná ty/ komu by chćiał obroćił. *SkarŻyw* 334 (16); *KochTr* 25; *MWilKHist* L (2); *StryjKron* 95 (5); á pewnie go káźdy ten depce kto nie żyie wedle řłowá iego *CzechEp* 115 (62); *CzechEpPORz* **4; *KochJez* A2v; *NiemObr* 5 (17); *KochFr* 18 (10); *KochDz* 104 (2); *KochMarsz* 154; *KochMuza* 25; *KochPhaen* 18; *KochSz* A2 (3); *KochMRot* A2 (6); *ReszPrz* 69 (2); *WerKaz* 295; *WisznTr* 7; *BielSen* 8 (2); *BielSjem* 24 (2); *KochPam* 86; *KochPieś* 5 (5); *PudłFr* 31 (5); *ArtKanc* B20 (27); *BielRozm* 4 (4); vkázią wam řędziowie/ iż nie tęń ma wygráć/ kto ma řprawiedliwą/ ále tęń kto wykrętniey mowi *GórnRozm* F3v (72); *KochWr* 16 (3); *Paprup* D2v (2); *ZawJeft* 24 (2); *ActReg* 28 (2); *GostGosp* 2 (7); *GostGospGroch kt*; *GostGospSieb* +2; *GrochKal* 22; *Phil* D4 (4); *GórnTroas* 4 (9); *KochCn* B4; *KochCz* A4v; *KochCzJan* A2v; *KochPij* C3; *GrabowSet* B (9); niechayby ći tylko řtali/ kto piie/ y do kogo piią *KochAp* 8 (3); *KochFrag* 22 (2); *OrzJan* 77; *LatHar* 113 (4); *KołakCath* C4v; *KołakSzcześł* [D]v; *RybGęřli* B3v (5); áby wřzelki kto wierzy [*ut omnis qui credit*] weń/ nie zgináł *WujNT Ioann* 3/16 (102); Ze kto ieft mądry/ ten fie boi Páná Bogá/ y przeciwnym obyczáiem/ któ fie boi Páná Bogá/ ten teź ieft prawdźiwie mądry in. *WysKaz* 3 (7); Z wozem kto iedzie/ ten od koniá do wozu ná milę dwa grořzá dáć ma *SarnStat* 974 (70); *GrabPospR* K3v (3); *KmitaSpit* Bv (3); *PowodPr* 7 (14); *SkarKaz* 7a (24); *CiekPotr* 6 (8); *CzahTr* B2 (8); Ale kto fie tym wwieźdź nie dał, więřłzym ten pánem, niź ów, co řwiátá wřzytkiego Hetmánem. *GosłCast* 6

(7); *PaxLiz* Dv; *SkarKazSej* 661b (7); *KlonFlis* A4 (3); *KlonWor ded **3v* (13); *SzarzRyt* A3v (3); [Chto wierzy ... Ten pewnie niezaginie *Krofej* D4].

W połączeniu z przyimkiem „z” + *G pl* (1): Pátrzy ná moje fynty/ co będą poczynać/ Kto s nich będzie mocniejszy/ s tym on będzie trzymać. *BielSat* Gv.

α. Zdanie podrzędne tłumaczeniem rzeczownika lub przymiotnika łacińskiego [zawsze w postpozycji; „kto” na dalszej pozycji w zdaniu (1)] (3) : *Esuritor*, Ten komu nie chce jeść. *Mącz* 99d; *Fiduciarus*, Ten czego komu powierzono albo do rąk dano. *Mącz* 126b (3).

β. Z dodatkowym zaimkiem w drugiej części zdania nadrzędnego oddzielonej od odnośnego zaimka interponowanym zdaniem podrzędnym z „kto” [w tym: obydwie zaimki zawsze w tym samym przypadku] (4) ; ale temu kto niema/ y tho co ma będzie mu odjęto [*qui autem non habet ... auferetur ab eo*]. *Leop Matth* 13/12; *BibRadz Gen* 31/32; *RejZwierc* 221v; á ten kto przedaie ten mierzyć ma/ á nie ten co kupuie [*non emptor sed venditor mensurare debet JanStat* 1056] *SarnStat* 282.

γ. Do zaimka uogólniającego z przydawką przymiotnikową w połączeniu z zaimkiem przysłówkowym. Zdanie podrzędne z „kto” rozwijające i określające bliżej odnośny przymiotnik z odzieniem zdania okolicznikowego stopnia i miary (1) : Bo nikogo niemam tak zgodnego/ ktoby się właśnie o wálze (rzeczy) ftárał [*Neminem enim habeo tam unanimem, qui ... sollicitus sit Vulg*] *BudNT Philipp* 2/20.

b. W odniesieniu do „to” (a. *ntoć*) zastępującego zaimek wskazujący zawsze w funkcji podmiotu [w tym: „to” z zaimkiem uogólniającym „każdy” (3); w połączeniu z orzecznikiem w *N* (57), w *I* (1); zdanie podrzędne w postpozycji (50), w antepozycji (8)] (58) : Nie dam ia fwoiey świebody/ Zá miáftá áni zá grody. Złoto mi iey nie przepłáci/ To iest niaźczelny kto iá stráci. *BierEz* R2 (2); *PatKaz III* 149; *RejPs* 49v (2); *RejRozpr* K3; *RejJóz* F2 (4); A yż to każdy przekłety [!] GłóŃno mowj Dawid fwiety Kto od tego odstępuje Czo on [*Pan Bóg*] zdawna rozkazuye *RejKup* dd3; *BielKom* F5v; *LubPs* P2v; *RejWiz* 44 (2); Bo ktho mądrość y vmienie odrzuca/ niešťczelny tho iest [*qui abicit ... infelix est*] *Leop Sap* 3/11 (2); *RejZwierz* 40v (2); *SarnUzn* G7; iż nie to iest fługá iego kto zá nim woła Pánie Pánie/ ále then iest obwołány m fługá iego/ ktory czyni wołá rofkazánia iego. *RejAp* 191 (3); bo iáko to nie proftak/ kto kopá chce wygrać fto złotych/ tak to záfię wielki głupiec/ kto fto złotych ná kopę waży. *GórnDworz* L4v; *RejPos* 8 (7); A mądrym to człowiekiem zowá kto káżdą rzecz s ftátecznym rozważeniem záczyňa. *RejZwierc* 80v; Iešťczel niešťczelny nie to práwie bywa/ Kto fwyh fráfunkow do czáfu używa. To iest niešťczelny co fławę utráci *RejZwierc* 229 (10); *KochPs* 4 (4); *KochPieś* 5 (2); *KochTarn* 78; *KochFrag* 39 (3); *RybGęśli* C3 (5); *KlonWor* 57.

c. Do zaimka osobowego (2) : Ty kto to dziećię przyjmiesz wiedz żeć iesth od brátá y od fioftry národzone *HistRzym* 32; Słuchay chudzino/ y ty fłuchay/ komu Pieniądze leżą nieprzebráné w domu. *KochPs* 72.

d. W zdaniu nadrzędnym zaimek przysłówkowy „tam” [w tym: zdanie podrzędne w stosunku do zaimka w antepozycji (2); w postpozycji (2)] (4) : Komuciem barzo á gęfto żyła bije/ tam krew á kolera panuie. *FalZioł* V 12v; *GórnTroas* 56; z kimem ná przek/ tám moiá broń zmierza. *RybGęśli* C2v.

α. Z powtórzonym zaimkiem w drugiej części zdania nadrzędnego oddzielonej od odnośnego zaimka interponowanym zdaniem podrzędnym z „kto ” (1) : wízak nie wdom fwoi/ ale tam wkim batzeli cnote/ godnoć/ zaflugi/ tam to obratzali *PaprUp* F3v.

C. W odniesieniu do zaimka przymiotnego jako orzecznika zdania nadrzędnego wprowadza zawsze w postpozycji zdanie podrzędne rozwijające i określające bliżej odnośny orzecznik (10) : *RejPs* 77v (2); *A* żaden ná tym łwiecie ielzczę táki nie był/ *K*to by fie tey możności był kiedy przypátrzył. *RejAp* AA5v; *GórnDworz* G8; *RejPos* 83v; ále iednák ktoż táki będzie/ kto by śmiał rzec że ma czyłte ferce *WujJud* 238; *ModrzBaz* 12 (2).

a. Zaimek w połączeniu z rzeczownikiem w *G*. Zdanie podrzędne z „*kto*” z odcieniem okolicznikowego stopnia i miary (2) : *a* wífakoż żádny s nich niebył takowé lafki/ kto by go na wieczérzą wezwál. *OpecŻyw* 73v; *aboczyem* zadne łtworzenye nyebylo tey dołtoynołzczy łkyem by bog złączył bołtwo telko to tey pannye dano *PatKaz II* 46v.

D. W odniesieniu do przymiotnika w połączeniu z zaimkiem przysłówkowym „*tak*” jako orzecznika zdania nadrzędnego wprowadza w postpozycji zdanie podrzędne z odcieniem okolicznikowego stopnia i miary, rozwijające i określające bliżej odnośny orzecznik (3) : *RejJóz* D3; *Y* ktoż tedy ielł ták możny *k*to by iemu dom zbudowác mógł [*Quis ergo poterit praevalere, ut aedificet ei ... Vulg*; żeby mu ... zbudowál *WujBib*] *BudBib* 2.Par 2/6; *N*wiem *k*to by ták głúpim był/ *k*to by to twierdzić miał? *CzechRozm* 109v.

4. *Pytajny*. Wprowadza pytanie dotyczące podmiotu, dopełnienia, przydawki lub orzecznika; *quis* *Mącz*, *PolAnt*, *Vulg*, *Cn*; *quisnam* *Mącz*, *Cn*; *qui* *Vulg*, *Cn*; *ecquis*, *quisquis* *Cn* (2291) :

A. *Niezależne* (1270) :

a. *Zwykłe* (363) :

α. W tekście ciągłym [w tym: „*kto*” na dalszej pozycji w zdaniu (14)] (175) : *March*¹ A3; *X*ánt go łrogo pytać náczął: *A* komuś ty on kołacz dał/ *Com* ia łwey powolney połłal? *BierEz* C4 (4); *OpecŻyw* 39 (11); *TarDuch* D5v; *BielŻyw* 3; *RejJóz* B8v; *P*othstarosci powiedział: *d*alem *c*iebie na on czas w *C*zersku *a*le do *W*arssewy *k*to *c*zie przidał? *W*ozny mu powiedział *ZapWar* 1548 nr 2656; *RejKup* c4v (2); *HistAl* Fv (2); *KromRozm I* A3; *MurzNT Matth* 18/1 (4); *RejWiz* 109v (2); *Leop Iudic* 20/18 (10); *RejFig* Dd5v; *RejZwierz* 40v (2); *Y* mowiał *D*awid [...] *K*to [*Quis*] ze mną poydzie ku *S*aulowi do woyłká? *O*dpowiedział *A*biłái/ *I*a z tobą poydę. *BibRadz* 1.Reg 26/6 (4); *BielKron* 1v (8); *Mącz* 36b (11); *OrzQuin* A4 (4); *GórnDworz* M6v (3); *HistRzym* 31 (10); *RejPos* 11v (7); *Y* rzekł do nich *I*ehofzua/ *K*toście wy [*Qui vos (marg) estis (-)*]/ á *z*kąd idziecie? *Y* rzekli *BudBib* *Ios* 9/8 (5); *BudNT Matth* 12/27 (10); *CzechRozm* 176v (3); *ModrzBaz* 2v; *SkarJedn* 69; *SkarŻyw* 51 (10); *MWilKHist* H2v (2); *CzechEpPorz* **3v (2); *WerGość* 248; *KochSob* 59; *GórnRozm* C3 (2); *GórnTroas* 64 (2); *LatHar* 728; *R*zekł im *I*efus: *A* wy kim mię być [*quem me esse*] powiedacie? *A* *S*ymon *P*iotr odpowiedáiąc rzekł *WujNT Matth* 16/15 [*idem* *Mar* 8/29, *Luc* 9/20], (21); *SkarKaz* 243a; *CiekPotr* 68; *GosłCast* 64; *KlonFlis* H4v.

W połączeniu z przyimkiem „*z*” + *G pl* (7): *HistAl* D4; *Leop* ZZ; *BielKron* 464; *ż*e pyłáli *s*ynowie *I*zraélowi v *I*ehowy rzekąc/ *k*to z nas poydzie ná *K*ánaána [*Quis ascendet nobis ad Chenahanaeum*] wprzod go walożyć. *BudBib* *Iudic* 1/1 (4).

*P*ołączenie: »*k*to to« (11): *A* *I*ozeph moie dziecień/ z kim to na *ż*ad [!] idzie *RejJóz* B3v; *Leop* *Ioann* 13/25; *BielKron* 13v (2); *Mącz* 324c (2); *K*To to idzie od *E*domá [*Quis iste qui venit de Edom*]/ w *c*zerwonych łsátach od *B*ocry? *BudBib* *Is* 63/1 (4); *CiekPotr* 19.

β. W rejestrach alfabetycznych w tytułkach i argumentach rozdziałów, w dyspozycjach marginesowych [w tym: „kto” na dalszej pozycji w zdaniu (62)] (188) : *Oczeth* kiedy a komu szkodzi. *FalZioł* II 18d; *SeklKat* T3v; *KromRozm I* Bv marg (2); *MurzNT* 21 marg (2); *KromRozm II* 12v marg; *KromRozm III* G8v marg; *GroicPorz* in2 (7); Od kogo tho máią iż Obrázy do kosćiolow łtáwiáią. *KrowObr* 113 marg (29); *RejWiz* 148v marg (2); Pierwłfe rzeczy y dziełięciny komu/ gdzie/ á iáko miály być dáwáne. *Leop Deut* 26 arg; *UstPraw* C4 (4); *BibRadz Sap* 3 arg; *RejAp* 21v marg (17); *RejPos* 23v marg (6); *BiałKat* 13 marg (2); *KuczbKat* 10 marg (5); *RejZwierc* B2 (19); *WujJud* 37v marg (15); Páweł komu każe, y iáko każe z łwiátá wychodzić. *CzechRozm* 230 marg (16); *ModrzBaz* 96v; *SkarJedn* [A*2] (3); *SkarŻyw* 337 marg; O rołpieranu fię náłzym z Papieżem, o prawdzie przy kimby oná byłá. *CzechEp* 326 marg (5); *LatHar* Aaa7v; Nie robiący ábo nieczyniący, kto? *WujNT* 536 marg (35); *SarnStat* 20 (13); *SkarKaz* Ooooc (3).

b. Retoryczne (907) :

α. W założeniu odpowiedź negatywna: nikt w ogóle lub nikt oprócz wymienionego albo pozytywna: każdy (przy zaprzeczonem orzeczeniu) [w tym: „kto” na dalszej pozycji w zdaniu (53); z przydawką przymiotną (5), zdaniem przydawkowym (2)] (722) : *March*¹ A3; Rzekł Nákótánab/ kto się nádział/ By Ezop ták kłámác vmiál *BierEz* G2v (4); O haniebny lotrze/ ij kto cie takowym kupcem uczynił? zaprawdę nikt iedno twé przekłété lako^mftwo [...] Y kto cie to k temu przywiódł/ ijęs położył myto twéy kupię w woli kupujących? Zaprawdę nitz ijnégó iedno twá niewiernołtz *OpecŻyw* 83v; Pokolenijé iego kto wypowiedź/ iakoby rzekl/ żádny. *OpecŻyw* 130v (23); A kto łćirpi łtarołwielkie walze obyczaie/ iedno iżby teź był tako łtary iako ij wy? *ForCnR* C4; *PatKaz I* 3v (2); *PatKaz II* 26v; *PatKaz III* 105 (4); *BierRozm* 3 (2); DEus quis similis erit tibi [...] Panie boże y kto tobie będzie rowien *WróbŻołt* 82/2 (16); *RejPs* 25v (11); *RejRozpr* C4v (2); *RejJóz* C8v; *RejKup* f2v (7); *HistAl* A3 (3); *KromRozm II*; *MurzHist* O2; *KromRozm III* N2v; Gdyżeś yełt ták Bog łtráźliwy kto łie tobye łprzećiwi *LubPs* R4v (5); *KrowObr* 26 (19); *RejWiz* 11v (27); *Leop* 2.Par 1/10 (27); *OrzList* e4; *KochZuz* A2v (2); *RejFig* Cc4 (2); *RejZwierc* 48v (2); *BibRadz Is* 66/8 (6); *Goski* A7; A kto przeciwko temu mowić co może/ álbo kto tego niewidzi/ iż Krolełtwo Polłkie wlytoko z Ołtarzá/ iáko z łkrynice iákiew wyplýnęło *OrzRozm* K4 (4); *BielKron* 18v (23); *GrzegRóżn* H3v; *KochSat* B (4); *Mącz* 8d (9); *OrzQuin* Ev; *Prot* B2v (5); *SarnUzn* F (2); *RejAp* AA3 (5); Abowiem kthoby łie muzyki/ kto by łie tańcu veżył/ by nie dla vpodobánia białyngłowam? kto by wirłz/ ábo rym piłal/ by nie dla tego/ iżby áffekt łwoy [...] wyráził? *GórnDworz* Bb7v (16); *RejPos* 6 (19); *BielSat* D; *RejZwierc* 5 (27); *BielSpr* 57; Samći ią [moc odpuszezania grzechów] Pan Chryłtus do nich [kapłanów] ták mocno przywiázał. A iego woley kto łie łprzećiwi? *WujJud* 82v (6); Kto uczyni czyłtym z nieczyłtego? ni ieden [Quis dabit mundum, ex immundo? Nec quidem dabitur]. *BudBib Iob* 14/4; Bo nie wie co ma być/ poniewáż iako co będzie kto mu oznaymił [quis indicabit ei]? *BudBib Eccle* 8/7 (44); *HistHel* B4; *MycPrz* II B3; *BiałKaz* E2v (2); Kto łię nie vboi [Quis non timebit] ćiebie Pánie/ y nie vwielbi imieniá twego? *BudNT Apoc* 15/4 (8); *StryjWjaz* B3v; *CzechRozm* 25v (3); Bo/ á kto [Quis] rad tákiego lekarłtwa vżywa/ coby od wátroby gorácość odganiáło/ á do żoładká łimno przywodziło? mam zá to że żaden. *ModrzBaz* 70v; Lecź owey roznołci [...] iáka łię w ártykule o mężoboycách okázuie/ á kto mądry [quis sanus] nie będzie gánił? *ModrzBaz* 73v (20); *SkarJedn* 72 (9); *KochOdpr* Dv (2); *Oczko* 4

(13); Kto mi do ręku poda miałto nie dobyté? Kto mię zówiedzie w polá Idumfkie obfité? Nikt oprócz ciebie *KochPs* 167 (31); *SkarŻyw* A3v (39); FRálfká Cnotá powiedział Brutus poráżony: [...] Kogo kiedy pobożność iego rátowála? Kogo dobroć przypadku złégo vchowála? *KochTr* 11 (3); *MWilcHist* H2; *StryjKron* 477; *CzechEp* 18 (13); *KochJez* A4v (2); *NiemObr* 68 (2); *KochEpit* A3 (4); *KochFr* 7 (4); *ZapKóscier* 1584/49; SObie śpiewam á Muzom: bo kto iest ná ziemi/ Coby ferce vćiefzyć chciał pieśniámi memi? Kto nie woli tym czáfem zyłku mieć ná pieczy *KochMuza* 25 (5); *KochSz* Bv (3); *ReszPrz* 4; *WerGość* 211; *KochPam* 83; *KochPieś* 10 (2); *KochSob* 69 (2); *KochTarn* 73; *BielRozm* 23; *GórnRozm* C (6); *KochProp* 13; *KochWr* 28; *Paprup* Gv (3); *ActReg* 22 (5); *GostGospSieb* + 3v; *GrochKal* 5 (8); *Phil* 12 (2); *GórnTroas* 34 (6); *KochPij* C2; *GrabowSet* Bv (14); *KochFrag* 14 (7); *OrzJan* 96 (15); *OstrEpit* A2v (2); *WyprPl* B4 (3); Kto kiedy żołnierfką śluzi o śwym nakładzie? kto łádzi winnicę/ á owocu iey nie vżywa? kto pášie stádo/ á mleká z stádá nie ie [*Quis militat suis stipendiis unquam? Quis plantat vineam et de fructu eius non edit? pascit gregem et de lacte gregis non mandueat? Vulg* 1. *Cor* 9/7]? *LatHar* 127 (7); *WujNT* 171 (9); *WysKaz* 37 (2); *JanNKar* A2v (2); *SiebRozmysł* F3v; *WitosłLut* A3 (2); *GrabPospR* N2; *PowodPr* 14 (2); A kto kiedy czyniący rofkazanie Bożé opufzczony iest? ábo kto go wzywał áby im gárdzić miał? *SkarKaz* 551a (41); *CiekPotr* 20 (3); *CzahTr* H2; *GosłCast* 72; *SkarKazSej* 669a (6); Lecz błédy wśzytkie kto śwe wiedzieć może? *SzarzRyt* A3v (10).

W połączeniu z przyimkiem „z” + G pl (11): Abowiem kto z was chcąc budowác wieżę [*Quis enim ex vobis volens turrim aedificare*]/ vłiadłfy pierwey nie obráchnie nakładów *Leop Luc* 14/28; *RejPos* 83v; *BudBib* 1. *Reg* 22/14; *ModrzBaz* [41]v (2); *SkarJedn* 248; *Oczko* 2; *SkarŻyw* 26; *StryjKron* A; *ActReg* 22; *WujNT* 14/28.

Połączenia »kto in(sz)y« (15): *Quis dabit ex Syon salutare Írael* [...] Kto z gory Syon zbawi lud Íraelski Íakoby rzekł, y kto inśzy z wyfokości nieba vczyni ludu śwemu zbawienie, iedno pan bog o którym śzaleny mowili iż niemałz boga. *WróbŻołt* R3v (2); *RejPs* 61v (2); kto iest iny w twym domu [*quis in omnibus servis tuis Vulg* 1. *Reg* 22/14] wiernieyśzy y śławnieyśzy nád Dawidá zyciá twe^{go}/ idzye gdzie mu rofkazełz *BielKron* 66v; *KwiatKsiąz* A4; *OrzQuin* S2v (4); *NiemObr* 69 (2); *OrzJan* 109.

»kto jeden« (1): Nád to á kto ieden ze wśzytkich cnot/ iednáko fię wefelić może [*quis unus virtutibus universis ex aequo gaudet*]? *ModrzBaz* 57v.

W charakterystycznej strukturze składniowej: »kto(iny) ... jedno nie« (5): A ktho w kácérstwo wpráwił godnego Człowieká Ianá Łáfkiego/ iedno nie Piotr Gámrat Arcybifkup *OrzRozm* 04; Tákież Dom Boży/ kto iny iáfkinia łoterfká/ to iest rozbóynicá/ czyni/ iedno nie kácérz *OrzQuin* Aa3v (4).

Frazy: »kto wie« = *nie wiadomo*; *quis scit PolAni* (11) : Gdy by mei łalky nie stáło Kto wie czo by fię śniem stáło *RejKup* o4v; *BielKron* 80 (2); *RejZwierc* 235v; *BudBib* Ion 3/9; *SkarŻyw* 355; *KochSz* C2v; Teraz śye nápatrż pánnno/ kogo widzieć ządálfz/ Kto wié/ iefli go potym ná wieki oglądálfz. *KochPam* 83; Cny Láchu: kto wié/ iemu/ czyli tobie Scześćie chce śluzić? *KochPieś* 38; Ludzi różnych náprowadził Bóg k Troiéy/ żeby iá zgładził. Nain przydzie/ kto wie/ z któremi Zyc/ niewiedzieć w iákiej ziemi *GórnTroas* 56; *JanNKar* A4v.

»kto wie, jeśli nie; kto wie, nie ... -li« = *nie wiadomo, czy nie; możliwe że (2 : 1)*: *SkarŻyw* 241; A kto wie jeśli nie wrócały one Niešťczęńne czały *KochPieś* 31; A wiatry mamy po łwey myśli prawie: Kto wie/ przeciwne nie wftánałi potem? *GrochKal* 8.

β. *W założeniu odpowiedź wiadoma i tylko jedna; pytanie rozłączne dotyczące jednego z wymienionych [w tym: „kto” na dalszej pozycji w zdaniu (2)] (16)* : *OpecŻyw* 95; Krolowie ziemfcy od ko^{go} biorą cła y czynfłz? czyli od łynow łwoioh ábo od obcych [*regea terrae a quibus accipiunt tributa? a fillis suis an ab alienis*]? Y rzekł mu Piotr/ Od obcych *BibRadz Matth* 17/25; *RejPos* 315v; A Kryftus theż do kogo to rzekł do dułzeli iákíey czyli do łótrá pokutuiącego *GrzegŚm* 34; *WujJud* 35 *marg* (2); *BudBib* I 399a *marg*; *SkarŻyw* 456; Komu służą mowy stárego Testámentu Boguli: czy li łynowi czyli Troycy. *CzechEp* 279 *marg* (5); *WerGość* 261; *LatHar* 717; *WujNT Matth* 17/25.

γ. *W założeniu brak odpowiedzi ze strony słuchacza (169)* :

1) *Pytanie deliberatywne skierowane do siebie, często w imieniu słuchacza, albo do słuchacza jako punkt wyjścia dla stwierdzenia lub rozwijanego wyводу. Przeważnie w polemikach, kazaniach, naukach i objaśnieniach [w tym: „kto” na dalszej pozycji w zdaniu (6)] (64)* : *RejPs* 215; Kto dawa żywot wyczny. Sam pan Chríftus obiecał y dawa żywot wieczny wierzącym *SeklKat* R3v (2); *MurzNT Luc* 7/31; *KromRozm III* 16 (2); *GroicPorz ee2* (3); *KrowObr* 36v (3); *RejWiz* 61; *Leop 2.Reg* 11/21 (2); *OrzQuin* S3 (2); Ale kto zdrádził? męłczyzná: kto zábił s pieniędzy? męłczyzná: kto łzpoći łtátut/ wykřęca práwo? męłczyzná: kto kłamliwie łwiádfzy? męłczyzná: kto krzywo przyłięga? męłczyzná: kto fáłłzuię zapifly? męłczyzná. *GórnDworz* Aa8v–Bb; A któż cie przywiódl kto nieboracżku do tego? Oto łłuchay nieomyłnego Doktorá/ ktoryc łie tu opowieda tobie s łwięta náuka łwoiá *RejPos* 289 (3); *KuczbKat* 365; *BudBib* I 149c *marg* (3); *BiałKaz* K4; Kto ięłt mátká moiá y brácia moi [*Quae est mater mea, aut fratres mei*]? Y obeyrzawłzy wkráę około łiebie łiedzące/ rzekł. Oto mátká moiá/ y brácia moi. *BudNT Mar* 3/33 (3); *SkarJedn* 60 (2); *KochPs* 19 (4); *SkarŻyw* 582; *CzechEp* 60 (3); *KochSob* 60; *PudłFr* 49; *ArtKanc* L13; Węgięrfka łiemiá/ komu niedawno wydárta? ázaż nie Wnukowi Króla wáłżęgo? *OrzJan* 11 (3); *LatHar* 149 (2); *WujNT Luc* 7/31 (2); *PowodPr* 20 (4); *SkarKaz* 421b; *SapEpit* A4 (4).

Połączenie: »kto taki« (1): Kto łię táki obierze/ten który łkółztował Aońkích wod/ w Párnázie który łię wychował. *SapEpit* Bv.

2) *Pytanie emfaticzne wyrażające najczęściej skargę, gniew, dezaprobatę, zdziwienie albo też podziw i uznanie [w tym: „kto” na dalszej pozycji w zdania (7)] (105)* : Y ku komu łie iá vbogá matka ma^m vciętz/ gdyż mie włfytko mé vcięłfenié ij wefelé dzis opułcilo? *OpecŻyw* 89 (4); *KromRozm I* Bv; *KrowObr* 220v; Kto [*Quis*] ięłt oycem dźdźá? y kto [*quis*] zrodził krople rofy? z czyiegoż żywothá wyłzedł łod? á mroz z niebá kto zrodził? *Leop Iob* 38/28; O cżłowięcze/ ktoś ty ięłt [*tu quis es*] żebyś miał odpowiadác Bogu? *Leop Rom* 9/20 (16); *RejZwierz* 110v; *BibRadz Iob* 41/4 (2); Kogo przeláduiełz áłbo gonifłz? pła zdechłęgo? czy? komorá żywego? (iakoby rzekł/ obáč łie co czynifłz.) *BielKron* 67 (2); *Mącz* 343b; *KuczbKat* 270 (2); *RejZwierc* 62; *BudBib 4.Reg* 19/22 (8); *MycPrz II* A3; *BudNT 1.Cor* 3/5 (2); *KochPs* 142; *NiemObr* 99; *KochFr* 92; *KochSz* B3v (2); *KochPieś* 11 (2); O móy łynu kto twoię cżłonki w kupę złóży? Kto zmyie/ kto obwinie/ y do grobu włóży? *GórnTroas* 71 (7); Kto miał rozumu/ kto ták wiele mocy? Ze łwiát połtáwił křóm żadný pomocy? Kto władnie

niebem? kto gwiazdami rządzi? [...] Każdy znać musi króm wszelákíey zwády/ Ze fie to dzieie wízytko z Páńfkíey rády. *KochFrag* 15; *OrzJan* 96; *LatHar* 152 (5); Ty ktoś íeft [*Tu quis es*]/ co łádzíłz łługe cudzego? Pánuć łwemu łtoi ábo vpada. *WujNT Rom* 14/4 (2); *SapEpit* A4; *SzarzRyt* C.

Połączenia: »kto taki« (1): Bo patrzac na takowe odia/ wańny/ y zaiatrzenia Luckie miedzi łoba gdziełz y kogo takiego obrac chcemi/ chibabi iakiemi Praktikami/ abo zmułu ratzei *PaprUp* B.

»kto to« (1): Liłpwáty przy biésiedzie Pił z kufzá práwie łporégo/ Ták iż tylko brodeę z niego Widáć było krokołową: Wyrwał lię ktoś z prętką mową/ Towárzyłze/ kto to náłzę Liłem obrámował czáfzę? *KochFr* 101.

a) *Z odzieniem życzenia często niemożliwego do spełnienia*: oby, niech kto (33) : łwiatłóci oczu moijch/ ij má wielká miłóci/ kto mi to może datz iłżbych za cię vmarla/ twá łmutná matka/ kto dá zlez oczom moijm iłżbych plakala wednie ij w nocy/ gorzkołci twé łynu miły? *OpecŻyw* 111 (7); *TarDuch* A4v; *LubPs* A3 (2); *Leop Num* 11/4 (5); Zálmućił fie krol/ włtápił ná fień w bronie/ zákrywłzy głowę zálóba/ wołáiąc: Synu moy Abłálon/ Abłálon łynu moy/ ktoby mi to dał [*quis mihi tribuat Vulg* 2.Reg 18/32] ábych vmárl zá cię. *BielKron* 72v (4); prágnął Dawid y rzekł/ kto mię nápoi wodá [*Utinam quispiam propinaret mihi aquam*] z łtudnie Bethlechemłkiej *BudBib* 2.Reg 23/15; Ktoby to dal [(*marg*) *Utinam* (-) *Quis det*] żebył mię w grohie zákrył y vtáil *BudBib* *Iob* 14/13; *BudNT Rom* 7/24; *Oczko* 8; O kto mi tę nowinę zwiáłtuie/ ízeł zmartwywłtał? O by cię rychłó niegodne oko moię ogládałó. *SkarŻyw* 599 (2); *GrabowSet* D4v (6); *SkarKaz* 246a; *SkarKazSej* 705b.

B. *Zależne* (1019) :

a. *Zwykłe* (981) :

α. *Dopełnieniowe* (904) :

1) *Bez odpowiednika w zdaniu nadrzędnym* [w tym: w postpozycji (773), w antepozycji (45), w interpozycji (8), z interponowanym zdaniem nadrzędnym (4); „kto” na dalszej pozycji w zdaniu (8); z przydawką przymiotną (4)] (830) : *MetrKor* 31/620v; Prawdáciem łámá vkaże/ Kto íeft práwy/ á kto też łze. *BierEz* H4v (6); *OpecŻyw* 86 (12); *PatKaz I* 17; *PatKaz III* 104 (2); *HistJóz* D; *TarDuch* A7 (2); Pytan Apollo aby rozłádzíł komuby miała przydz ta tablicza złota. *BielŻyw* 2 (11); *GlabGad* M (2); *MiechGlab* 55; *BierRozm* 16; *WróbŻółt* cc; *WróbŻółtGlab* A2; yam pytal przed pani za tegoz konia óftatek pyenyedzi kto ma placzycz *LibLeg* 11/108 (8); *RejPs* 59; *ComCrac* 17 (2); Alye przełz kogobi zabitha bela powyedzyl ze nye wye *LibMal* 1543/14 (17); *RejJóz* I6v (3); *RejKup* b8v (8); *RejKupSekl* a5v; *HistAl* Bv (4); *KromRozm I* A3v(2); *MurzHist* G (2); *MurzNT Matth* 10/11 (9); *KromRozm II* d2 (3); *KromRozm III* A2v (4); *Diar* 35 (2); *DiarDop* 103; *BielKom* C7v (2); *GliczKsiqz* B2v (2); *LubPs* K4v (3); *ZapWar* 1558 nr 2686 (3); *GroicPorz* B4 (6); *KrowObr* 21v (11); Rzekłá páni nadobnie/ y ia ktoś íeft niewiem *RejWiz* 85 (17); *Leop Gen* 21/26 (6); *OrzList* c (7); *UstPraw* C2 (5); *KochZuz* A4 (2); *RejFig* Dd (2); *RejZwierz* A6v (11); *BibRadz Gen* 21/26 (6); *OrzRozm* O2v (4); *BielKron* 46v (44); *GrzegRóżn* Bv; *KochSat* A4 (3); *KwiatKsiqz* D4v (2); *Mqcz* 358b (9); *OrzQuin* F (6); *SarnUzn* C2v (2); *RejAp* BB7v (57); *GórnDworz* B5 (38); *HistRzym* 12v (9); Iáko poznáć mamy kto vpada á kto powłtawa w łálce á w opiece Páńfkíey. *RejPos* 27v (97); *RejPosWiecz*² 93v; *BielSat* G3 (3); *GrzegŚm* 11 (4); *KuczłKat* 115 (2); Tu iuz trzeba pilnie rozwaźáć/ y s kogo przykłády bráć/ y komu dufáć/ y kogo łobie zá przyaciela rozumieć *RejZwierc* 20 (31); *BielSpr* 45 (3); *WujJud* 2v (4); *WujJudConf*

19v; *BudBib Gen* 21/26 (3); *BiałKaz E* (2); *BudNT przedm C6* (7); gdzie to łam w łobie poftánowić raczył/ kto ma być iego łynem y corką á kto nie. *CzechRozm* 173v (7); *PaprpPan R2* (4); *ModrzBaz* 11v (18); *SkarJedn* 86 (4); Száblá oftra przy boku/ to pan: tá rozłtrzygnie/ Kto komu czołem bić ma. *KochOdpr Cv*; *Oczko* 5v; *KochPs* 57 (3); *SkarŻyw* 13 (11); *KochTr* 23; *MWilKHist Hv*; *StryjKron* 350 (3); Boć on y kto bełtyią ieft/ y kto więcey bełtiy w łobie ma/ y kto nie ieft Chriłtyáninem/ chociaż łię nim názywa/ bárzo czyście opifał *CzechEp* 54 (53); *NiemObr* 18 (12); *KochFr* 8 (5); *KlonŻal A2*; *KochSz A4* (5); *KochWz* 139; *ReszHoz* 122 (4); *ReszList* 170 (2); *WerKaz* 281; *BielSen* 11; *BielSjem* 16; *KochPam* 86; *KochPieś* 45 (2); *PudłFr* 14 (3); *BielRozm* 5 (7); *GórnRozm A* (6); *Paprup C3v* (5); *ZawJeft* 3; *ActReg* 55 (7); *GostGosp* 38 (6); *Phil F4* (4); *GórnTroas* 46 (3); *KochAp* 13; *KochFrag* 24 (2); *OrzJan* 108; *LatHar* [+ 9v] (8); *RybGęśli Cv* (2); *WujNT* 34 (28); *WysKaz* 33; *SarnStat* 243 (12); *WitosłLut A5v* (3); *GrabPospR K4v* (3); *KmitaSpit C3*; *SkarKaz* 39b (5); Ktom ia ieft, y ta, co w dom dopieruczko wełzła, Kto ieft powiem *CiekPotr* 2 (7); *CzahTr C2v*; *GosłCast* 64 (2); *PaxLiz A4v*; *KlonFlis E2v*; *SapEpit A4* (3); *KlonWor* **2 (7); *ZbylPrzyg ktv* (5); *SzarzRyt C2*.

W połączeniu z przyimkiem „z” + *G pl* (13): *BielŻyw* 54; *OrzList i2v*; *BielKron* 237v; *GórnDworz T6v*; Kto przeto znich [*Quis ergo eorum*] (powiedz) więcey go v miłuie? *BudNT Luc* 7/42; *KochPs* 50; Widził teraz Kniázie Wielki Dimitrze/ kto z nas rániey ná woynę włtaie. *StryjKron* 421; *CzechEp* 148; *WerGość* 229; *GórnRozm C4*; *LatHar* 717; *WujNT Mar* 9/34; *KmitaSpit C3*.

Połączenia: »kto inny« (1): ábowiem przygoda zawždy przedemną chodzi/ á niewidzę ktoby inny przez ciebie mógł wždy ratować mię. *RejPs* 31v.

»kto to« (10): *Leop Dan* 14/7; *RejZwierz Ae* (2); Potym vyrzał połły Perłkie brodate/ łpytał kto to ieft. Powiedzyano mu iż s Perłyey przyiecháli *BielKron* 123 (3); *RejAp* 180v; *SkarŻyw* 152 (2); *KlonWor*.

2) Z odpowiednikiem „to” w zdaniu nadrzędnym [w tym: w postpozycji (61), w antepozycji (12), w interpozycji (1); „kto” na dalszej pozycji w zdaniu (2)] (74) : iako iuż widzi niewiémy/ albo kto iego oczy otworzył/ tego nie wiémy *OpecŻyw* 63v; ktorzi Kmieczie povinni będą to powiedziecz kto ye trzymał, komv czynłse davali przed tem czałem kto yem rozkazował *ComCrac* 19v (3); *LibMal* 1544/83v; *HistAl N3*; *Diar* 43 (2); *RejWiz* 55 (2); *OrzList g4*; *UstPraw C2*; *RejZwierz* 90v (2); Kto napierwey w Mołkwi álbo w Ruśi roskázował/ otym piłmá niemáią *BielKron* 427 (2); 93a; *OrzQuin T2v*; *RejAp* 50 (3); *GórnDworz C2v* (2); Vwaźże thu godność łwoię/ á vwaź teź to komu brátem zołtawáł/ ábo kto cie przypułzcza w rowny dzyał do oyczyzny łwoiey. *RejPos* 168 (7); *RejZwierz* 245v; *BudBibKaw A2*; *CzechRozm* 21 (5); *ModrzBaz* 15v (3); *Oczko* 4v (2); *SkarŻyw* 193; *CzechEp* 41 (16); *NiemObr* 98; *KochWr* 40; Nato teź kto ma przy Panu mieszkać variabant *ActReg* 10 (2); Chomety łtráłznéy miotłá komu złé gotuie/ Twa łámégo náuká o tym prorokuie *GórnTroas* 28; *GrabowSet Y* (2); *OrzJan* 21; *WujNT* 1.Cor 3 arg; *CiekPotr* 65 (5); *CzahTr K2v*; Pómni wždy ná to ktoś ieft: y co łię wždy godzi. *GosłCast* 36.

W połączeniu z przyimkiem „z” + *Gpl* (1): ále kto z nich prawdziwly ieft/ to rozeznáć ná żołnierzá trudno *OrzList i2v*.

β. Przydawkowe (58) :

1) *Bez odpowiednika w zdaniu nadrzędnym [w tym: w postpozycji (49), w antepozycji (3)] (52)* : y byla rada w bołthwe o yefczco przed wżemy uyecky kto ma fynu bołkyemu matką bycz *PatKaz II 30; RejPs 32*; Nyema wyadomoſczy ktho go zahill thelko powyada thelko przed wiłczym y po wiłchczyu Cziefzyelczika zadni człowyek zzanthuza nyewiłchedl *LibMal 1554/194; KromRozm III G8v (2); LubPs Mv marg (3)*; niepewnaby rzecz była náłzá/ gđzye á ktorzy krzeſćiánie íą/ á kto ich wodzem ieft *BielKron 203v (5); Mącz 447d*; Nie pomoże nam ni Míza ni proſte Kazánie/ Ktoby z nas miał być lepſzym/ trudne rozeznánie. *Prot B3*; Przypowieſć kto ieft bliźni komu. *RejPos 210 marg (4); BiałKat 326; RejZwierc 23 (2), BielSpr 27v; KochMon 30; CzechRozm 202v; ZapMaz II G 61/78v; ModrzBaz 74 (3); SkarŻyw 51 (2); CzechEpPorz **2 (2)*; Ieflic o ſławę idźie/ kto więcéy pić może/ Dáieć przodek w tym meſtwie *KochPieſ 20 (2)*; Nie fráuy tobie/ Mikołáiu/ głowy/ Kto ma być Królem: iuż dekrét gotowy Przed Bogiem leży *KochWr 16; ActReg 6 (2); SarnStat 761 (2); GrabPospR Mv; PowodPr 54 (2); KlonFlis E3v; SzarzRyt C3 (2)*.

W połączeniu z przyimkiem „z” + G pl (6): Ítala ſie ſwada miedzy ijmi/ ktoby s nich miał bytz więtlíy [*Facta esk autem et contentio inter eos, quis eorum videretur esse maior Vulg Luc 22/24*] po iego ímierci. *OpecŻyw 95 [idem MurzNT, Leop, LatHar]*; *MurzNT Luc 22/24; Leop AAA4v*; Bog tę wiadomoſć ſobie ſamemu zachował, Komu z tych dwu żywota koniec nagotował. *KochMon 30; LatHar 717; WujNT Luc 9/46*.

2) *Z odpowiednikiem „to ” w zdaniu nadrzędnym [zawsze w postpozycji] (6)* : Íłch Zyeronymem Zeliſlawfkym on nygđzyey nyeyezdzall any theſch wyadomoſczy okolo thego ma, kthobi mv thu wpółcze foldrungk dawall. *LibMal 1546/121v; ZapWar 1548 nr 2668*; áby w tym była widoma roznoſć/ kto práwym ieft Dworzáninem/ á kto tego zacnego przezwiłká nie godzien *GórnDworz C7 (2); ModrzBaz 23; KochSz A4*.

γ. Podmiotowe (19) :

1) *Bez odpowiednika w zdaniu nadrzędnym [w tym: w postpozycji (11), w antepozycji (1)] (12)* : iź tam nieieft napíſano [...] ktobi dalſze vznanie a rozpravę tych odezvow czynicz myel [*non est descriptum ... quisnam ... facere deberet. JanStat 932*]. *ComCrac 14*; Alie ktorym obyczayem, a przed kiem tho okazowanie ma bydź [...] na Seymio bliſko przyłlym [...] poſtanowiono bidz ma. *ConPiotr 33; GroicPorz p3v; BielKron 339v; Mącz 413a; HistHel Cv; KochSz A3v (2); WujNT 398; SarnStat 575 (2); KlonWor 68*.

2) *Z odpowiednikiem „to” w zdaniu nadrzędnym [w tym: w postpozycji (4), w antepozycji (3)] (7)* : *BielKom C4; GroicPorz q3v; OrzRozm R3 (2)*; Ale potem iáko to było z przodku połzło/ y kto tego miał korzyſć/ y iáko to potym wítáło/ wízák to nie tayno. *GórnRozm D2v; PaprUp B3v*; y ma bydź to nápiſano [...] gđzie ieft íprawá/ y z kim [*et debet notari istud ... cum quo JanStat 483*] po imięniu/ y o iák wielką ſumnę/ y przed którym Sędziem. *SarnStat 768*.

b. Retoryczne (38) :

α. Dopełnieniowe (32) :

1) *Bez odpowiednika w zdaniu nadrzędnym (28)* :

a) W założeniu odpowiedź negatywna: nikt w ogóle lub nikt oprócz wymienionego [zawsze w postpozycji; „kto” z przydawką przymiotną (1)] (20) : Powiedz mi proſzę cie? kto wam ten Kłobuk

Tátárki/ który wy Infulą zowiecie naprzod wymyślił? *KrowObr* 130 (13); Y niewiem ktoby mądry názwał to biefiada. Gdzye sie więc iuz káždemu rozum we łbie mieni *RejWiz* 17; Obáczże sie nędzny człowiecze/ kto może być więtfzy żebrak iáko ty/ kto sie bárziesy odárł iedno ty/ iefli odpádniesz od láki[/] Páńskiey *RejPos* 146v (2); *WujJud* 72v; *CzechRozm* 109v; *PudłFr* 45.

Wyrażenie: »kto na świecie« (1): Bo gdyby nie to było łtarcá rátowáło/ Niewiem komu ná świecie gorzey sie sítac miáło. *HistLan* F.

b) *W założeniu odpowiedź wiadoma i tylko jedna; pytanie rozłączne dotyczące jednego z dwu [zawsze w postpozycji] (8) :* Powiedzcie mi profzę was/ komu sie godzi więcey wierzyć/ Iefli Duchowi Świętemu/ tzyli Papiężowi Pelágyufowi wtoremu *KrowObr* 165v (2); *Leop Ios* 24/15; *OrzRozm* F3; á powiedzcie komu rádniey będzycie chcieć służyć/ iefli bogom Pogáńskim czyli Pánu swoiemu/ który was przywiódł do they zyemie *BielKron* 48 [*idem Leop*]; *SarnUzn* D6; *KochWr* 26; *PowodPr* 14.

2) *Z odpowiednikiem „to” w zdaniu nadrzędnym (4) :*

a) *W założeniu odpowiedź negatywna: nikt lub pozytywna: każdy (przy zaprzeczonej orzeczeniu) [w tym: w postpozycji (2), w antepozycji (1)] (3) :* *RejPos* 169; Aleć y tego niewiem ktoby też przeć miáł/ że nam nie mógł nikt lepiej Bogá oznáymić/ iáko się on sam oznaymił w piámiech s. *CzechEp* 118; Prawdać to iest MMPanie zeć się sieła [...] działo y w electię y po Electiey, ale kto tego piwa nie warzył, to iuz sam wrń wiesz *ActReg* 116.

b) *W założeniu odpowiedź wiadoma i tylko jedna; pytanie rozłączne dotyczące jednego z dwu (1) :* Rozładzże to sam profzę cię: komu tu przyłtoyniey wierzyć: tobieli z tobie rownymi/ rzecz przeciwną łłowu Bożemu/ mowiącemu? czyli Piłárzowi temu wyroki Boże opifuiącemu? *CzechRozm* 54.

β. *Przydawkowe bez odpowiednika w zdaniu nadrzędnym [w tym: z marginesów (4), z rejestru (2); zawsze w postpozycji] (6) :*

a) *W założeniu odpowiedź negatywna i nikt (5) :* Pytanie kto rofkazał wodę tzárować. *KrowObr* 73v marg (5).

b) *W założeniu odpowiedź wiadoma i tylko jedna; pytanie rozłączne dotyczące jednego z dwu (1) :* Probá kto iest Christiáninem, morderzli, czyli mord ćierpiący? *CzechEp* 25 marg.

**** Bez wystarczającego kontekstu (2) :** Quisnam interrogativum est, Y kto *Mącz* 343b; Zydzi mowią Micháh/ tłumáczy się/ kto tu? Albo/ nędzny/ álbo bijący. *BudBib* I 455b marg.

II. *W funkcji zaimka przymiotnego; qui PolAnt, Vulg, JanStat (43) :*

1. *Względne „który” wprowadzające zdanie przydawkowe [zawsze w postpozycji] (40) :*

A. *W odniesieniu do rzeczownika lub wyrazu w funkcji rzeczownika [w tym: do rzeczownika w pl (1)] (12) :* *MetrKor* 34/135v; gdy bogu do kofzczyola byla [*Maryja*] ofyarouana [...] gdzyefz oftawfzy jako panną kto uetrzydzyefzchy lath na bozey chwale uednye y wnoczy trwala [...] thak yfz wfzwyatofzchy rozmnozona wdzyw wfztykym byla *PatKaz III* 112; tamzełmi [...] lezely kylka dny oczekawayacz pollanczow Z oczakowa ktobi myal przyecbach kv nam wedle pyfłanya mego *LibLeg* 11/107; *RejWiz* 169; Wyfzedł tedy Thobiałz młody od oycá fzukác tobie towarzyszá dobrego s kimby mógł iść [*aliquem fidelem virum, qui eat Vulg Tob* 5/4] *BielKron* 97v; *SienLek* 14v; *RejAp* 190 (3); iż iákowego kto fobie przyaciela obrał/ s kim zá iednego żywie/ tákowy y sam być muśi *GórnDworz* M; *RejZwierc* 88v; *KochPieś* 23.

B. *W odniesieniu do zaimka wskazującego, uogólniającego lub ich Połączenia przy rzeczowniku. Zdanie przydawkowe objaśnia osobę (lub osoby) wyrażoną przez rzeczownik (jednostkowy lub zbiorowy), a wskazaną, wyodrębnioną lub uogólnioną przez odpowiedni zaimek lub zaimki [w tym: w postpozycji (27)] (28) : MetrKor 34/134v; GlabGad L8; mvfzy fzye themv hořpodar moy fkarzicz na thego lyotra Czo yeřth wzyemy thwoyey Kro. mczi wcznych renkach yeřthefzmi y ktho nařch dzyerzi wfzwey moczi. LibLeg 11/168v (2); ComCrac 14v; ZapWar 1550 nr 2665; A nie mářz tego řtanu kogo nie zmamiřa [Wenus]. RejWiz 29v (2); á wfzakoř biřdř temu cřłowiekowi przez kogo [homini illi per quem] pogorřzenie przychodzi. Leop Matth 18/7; gdyř go mierři křdzy towarzysřz ktoby řie chciał wdřawř w řprřwy řlbo w vrředy iego RejAp 24v; Owo dom/ w kthorym cřłowiek miřłowař kiedy/ břrzo gi rad widzi/ chociař třm iuř y tego přnř nie będrze/ po kim znař řřfkę GórnDworz H7 (3); Přtrzyře tu zřłlepienia [...] třkiego cřłowiekř křdżego ktho iuř zřpomni powinnořci řwoiey RejPos 322v (6); RejZwierc 22 (3); wfřech męřczyzn od dwudzieřtu lat y wfřzey/ kto iedno wy chodřř ku bitwie [omnis egrediens pugnam: wychodźcy na wojnę WujBib]. BudBib Num 1/22; MycPrz I [D]; iř Sędrza/ od kogo bywa ruřzeniř/ y křórego řkřřn bywa przez řtronę nřgřniona [Iudex a quo provocatur, et cuius sententia per partem impugnatur JanStat 643]/ nie piřwřey będrze powinien řkřřnia řwęgo oczyřciř/ řř [...] SarnStat 795 (2); GrabPospR K3.*

a. *Zaimek w zdaniu nadrzędnym, rzeczownik przy „kto” w zdaniu podrzędnym [„kto” zamiast „który” prawdopodobnie ze względów metrycznych] (1) : Bo kto cřłowiek řię z nim [ze řwiatem] z brřci/ Ten iuř wieczny řywot trřci KochMRot A4.*

2. *Nieokreřłonego jako przydawki w zdaniu (3) : Pozwawř tych Trzech przednieyřzych řtanow/ ydrze řzukař kogo pořpolitego cřłowiekř RejKup d4; Wřędy ř wfřędy řřkomřtwo ř řwawola třk řzyroko rozbiř řię řwoieř/ ře trudno y niewinnemu řby řie kto z niey wybiř miař. RejZwierc 78.*

Pořczenie: »kto inřzy« (1): Yřko tedy nř podolu/ řlbo Křięę Wiřnyowieckye/ řlbo Pretwic/ řlbo Prokop/ řlbo kto inřy dobry rycerř/ dla rzeřzy pořpolitey gřrdłuye GliczKřięř K8.

******* *Bez wystarczającego kontekstu (14) : Quis, que, quod Kto Mřcz 343b; Quem hominem invenimus ad eam rem utilem, Kogo naydziemy k tey rzeřzy potemnego. Mřcz 482d (7); Cum – Skiem. Calep 276a (6); CiekPotr)?(2v.*

******* *Dubia (2) : Bo Přńřtwu křdżemu cřłemu ř rořropnemu/ ktore řie ma nř řwey pilney pieczy/ nie řaden Krol řkřřnymi obycřřymi řwymi řzkodřciř nie moře/ kto [prawdopodobnie błřd zamiast „co”] řię řywym ř cřłym pokřřzie ile w Tirřńřtwie iřłnym/ Ale Praktyki nagorřze ktorych řie nřmnořyřo w Přńřtwie Korony Pořłkiey MycPrz II A4v; Snadř cbce tuPan Hetman zostawic przyPoruczniku Niemcu za kim [byř moře koncówka I nazwiska przymiotnikowego na -ski] řię wziřwszy zřobř ich Rotmistrza Pana Sernego. ActReg 28.*

Cf **KTOKOLE, KTOKOLI, KTOKOLWIE, KTOKOLWIEK, KTOKOLWIEK BĄDŹ, KTOLE, KTOLI, KTOŚ, KTOŚKOLIK, KTOŹ, KTOŹKOLE, KTOŹKOLI, KTOŹKOLWIEK, KTOŹKOLWIEK BĄDŹ, NIEKTO, NIKT**